

План Розвитку Країни

Друзі!

План Розвитку Країни – зрозумілий і глибокий план, у якому описано, коли, що і як треба робити в Україні у найближчі 20 років. Це перший у нашій історії план розвитку країни, який було створено суспільством в інтересах громадянина, а не державою в інтересах держави.

Над створенням плану ми працювали впродовж двох із половиною років. За цей час «Віче України» провело сотні круглих столів, конференцій, форумів та експертних рад в усіх регіонах країни. Свій інтелектуальний внесок у План Розвитку Країни зробили представники 27 міст України. У цьому списку - найбільші економічні, політичні, та культурні центри нашої держави: Київ, Харків, Дніпропетровськ, Донецьк, Одеса, Львів, Луганськ, Запоріжжя. До обговорення Плану Розвитку Країни були залучені представники усіх соціальних та професійних груп. Тому документ став зрозумілим і «співзвучним» більшості населення України.

Ми дякуємо читачам за жвавий інтерес до книги «План Розвитку Країни». Її перший тираж (виданий українською та російською мовами) було представлено під час презентації Плану 2 червня 2005 року на Всеукраїнському віче у київському Палаці спорту. На цей час тираж повністю розійшовся серед читачів.

Зміст

Вступ

Пролог

Замість передмови

Місія та осягнення мети

Стратегія:

- 1. Національна ідея: "Україна – це я!"**
- 2. Активний нейтралітет**
- 3. Національний економічний егоїзм**

Тактика:

- 4. Просвіта: Освіта**
- 5. Просвіта: Культура**
- 6. Просвіта: Інформація**
- 7. Нова філософія бізнесу та соціальна політика**
- 8. Громадянське суспільство та держава-гувернер**

Інструменти:

- 9. Адміністративно-територіальна реформа**
- 10. Судова реформа**
- 11. Легалізація економіки**
- 12. Земля та земельні відносини**
- 13. Національна безпека**
- 14. Здоров'я людини та нації**
- 15. Середовище існування**

Післямова

Вступ

Назва цієї книжки не повинна Вас лякати. Це не суха академічна праця, але й не бюрократична "жуйка". Це - картина майбутнього України, сповнена думкою, живим диханням і серцем її співавторів - десятків тисяч громадян країни. На наш погляд, вона містить пропозицію, що здатна об'єднати українську націю - нас, тих, хто живе на Півночі й Півдні, Сході й Заході, в Центральній Україні.

Запрошуємо Вас до прочитання цієї книжки

- спокійно, без метушні та кавалерійських наскоків;
- відкрито й глибоко, дотримуючись гармонії між розумом і серцем;
- на кухні, дивані, лавці, в офісі або на природі — там, де Вам затишніше бути наодинці із собою та світом;
- мріяти без одержимості — як в дитинстві, небоязко й чисто;
- люблячи й прощаючи недоліки інших, як свої власні;
- вірячи у свою винятковість і взаємозв'язок з усім суцям;
- покладаючись на волю свого духу та колективну відповідальність.

У разі ж, якщо ця книжка зачепить Вас за живе — поділіться своїми думками з іншими мислячими людьми.

А найголовніше — майте при собі бодай олівець: що більше Ваших приміток залишиться на берегах, то більше у нас з Вами шансів відбутися як Людина, а це немало...

Пролог

"Віче України" дякує всім, хто, починаючи з лютого 2003 року й до травня 2005 року, брав участь у народженні та обговоренні Плану Розвитку Країни

*Єдине, що треба для тріумфу зла -
це щоб хороші люди нічого не робили.
Едмунд Берк (1729-1797)*

Цей план підготовлено учасниками всеукраїнського громадського руху "Віче України" як нашу плату за право зватися українцями. Він розрахований на 20 років, хоча деякі його положення не мають обмежень у часі. Це - картина майбутнього України, народжена на основі глибокого вивчення нашої історії та її актуалізації. Творити цю картину - всім нам. І починати слід уже сьогодні.

15 лютого 2003 року було засновано Фонд "Віче України" як ініціативу громадян України. Ми вирішили спрямувати свої знання, енергію, час і гроші на вивчення життя по всій Україні, дослідження громадської думки щодо перспектив розвитку країни і виявлення основних тенденцій її розвитку. Для чого? Для того, щоб на основі отриманої інформації створити довгостроковий стратегічний План Розвитку Країни.

Ми розуміли, що надходить кінець етапу пострадянського розвитку України. Об'єктивно наближається момент, коли країна має перейти на новий рівень розвитку - створення демократичної держави і громадянського суспільства. Та чи готові ми до цього? Що для цього потрібно? На чому робити акценти? Треба було шукати відповіді.

Перші 13 років розвитку основною ідеєю української держави було здобуття і становлення незалежності. Це була ідея, яка об'єднувала основну частину суспільства. Це був бензин марки "незалежність", якими були наповнені баки нашої машини. Баки

поступово спорожніли. Незалежність відбулася. Ідею незалежності вичерпано - що далі?

Ініціатори "Віче України" усвідомили, що країна гостро потребуватиме довготривалого плану розвитку, який би визначив мету й ідею, стратегію, тактику й інструменти. Такий план неможливо написати у кабінетній тиші - він потребує аналізу живого життя суспільства і держави. Такий план неможливо "зліпити нашвидкуруч" - він потребує численних громадських дискусій і роботи експертів-фахівців. Ми це розуміли. Ми розуміли також, що ні влада, ні опозиція не готові розробити і запропонувати подібний план українському суспільству - надто вони заклопотані самі собою і власними нагальними проблемами боротьби за владу.

І ми зрозуміли головне. В минулому важко знайти розуміння: в ньому надто багато крові, образ і втрат, щоб пробачити. У сьогоднішній - майже неможливо: в ньому забагато метушні й конфліктів інтересів. Лише загальна картина майбутнього може об'єднати нас усіх і стати основою для примирення і спільних дій.

Отже, слід брати долю у власні руки і готувати суспільний, громадянський План Розвитку Країни. Адже не можна далі жити "навмання", не розуміючи - що завтра. Якщо людина не розуміє, яким буде її майбутнє і майбутнє її близьких, її охоплює страх. А страх - наш головний ворог і мучитель.

Якщо не ми - то хто ж? Упродовж двох років "Віче України" збирало інформацію, проводило сотні круглих столів, конференцій, форумів, експертних рад по всій Україні. Ми залучали до обговорення цих проблем представників усіх соціальних і професійних груп. Ми робили це по—справжньому і чесно. Ви спитаєте, чому про це не було інформації у пресі? Тому що справжні добрі справи робляться у тиші і без метушні. А пресу треба кликати, коли готовий результат. Ось тепер і кличемо.

17 грудня 2004 року в Києві ми представили проект Плану Розвитку Країни. На презентацію прийшло близько тисячі осіб, половина приїхала з регіонів. Після шести годин спілкування було прийнято рішення провести всеукраїнське обговорення представленого Плану Розвитку Країни.

З 16 лютого до 28 травня 2005 року по всій Україні "Віче України" провело обговорення Плану Розвитку Країни з десятками тисяч людей. За результатами обговорення внесено необхідні корективи. Ми пересвідчилися, що два з половиною роки громадської діяльності не минули на марно. Як стало зрозуміло із всеукраїнського обговорення, ідеї та механізми, закладені у Плані Розвитку Країни, співзвучні більшості населення країни і здатні об'єднати суспільство. Надовго і всерйоз.

План Розвитку Країни — це праця політиків і економістів, філософів та бізнесменів, фінансистів та викладачів, лікарів і науковців, робітників і чиновників, священників і художників, дизайнерів та будівельників, домогосподарок та політологів, письменників і депутатів усіх рівнів, студентів та пенсіонерів, військових та юристів, чоловіків і жінок — усіх людей доброї волі. Це — результат наших страждань і надій, нашого життєвого досвіду і наших знань. Це — перший в історії України суспільний План Розвитку Країни. Прийміть від нас цей дар і пропозицію. Пропозицію разом створити зручну для життя, гарну країну, яку поважають у світі, країну з прекрасним співучим ім'ям — Україна!

Замість передмови

Sampere aude
(насмілитися бути мудрим)

Україна - це поняття, що однозначно містить в собі ідею краю — країни (не краю, відкраяного від країни, чи ще смішніше — окраїни), а повноцінної та цілісної країни руху по колу природи та лінії свого роду. При цьому твоє

особисте "Я" як нескінченна система доцентрових та відцентрових бажань та вподобань, знаходиться в країні, тобто безпосередньо в середині того, що є нашим спільним та рідним.

Для порівняння: українське "у" — "країні", "у" — "кімнаті" означає — там — всередині; російське "у" — "страны", "у" — "комнаты" означає — біля, поруч. Звідси сама назва нашої держави — Україна, а нас — українці — містить і минуле і майбутнє одночасно, ми завжди всередині і того, і того.

Що ми уявляємо, коли говоримо "Я"? "Мое тіло", "моя мова", "мій розум", "релігія", "національність" тощо. Все це тільки елементи загального поняття індивідуального "Я", яке є таким, коли інтереси особистості співпадають з інтересами інших людей. Коли я кажу: "Ми — українці", я сприймаю свою сутність, як таку, що виходить за рамки "Я" — свого індивідуального єства. Чи можу я говорити про існування власних інтересів і самого свого "Я" у відриві від інтересів інших? Ні, тому що поняття "Я" і "інші" можна зрозуміти тільки в контексті відносин одного з одним. Звідси "мій" і "Ваш" інтереси тісно пов'язані і на глибинному рівні вони збігаються. Саме про таке "Я", що відтворює джерело руху та розвитку у Віче, і йдеться. Про "Я", яке усвідомлює власну відповідальність перед очікуванням щастя інших людей та готове творити задля суспільного блага.

В іншому випадку, коли людина робить своє життя предметом уваги та власного досвіду йдучи дорогою (інколи довжиною у все життя) до стану свідомості РОДОВІД (усвідомлення взаємозалежності та взаємовідповідальності кожного "Я" перед іншими "Я", і всіх разом перед природою) — вона швидко приходить до ладу з собою і потребує ладу в країні. А країна в ладу, це країна із владою, тобто із власновладдям гармонічних "Я", в яких кровно—родове "Я" природньо співіснує із соціально—активним "Я", тобто індивідуальне стає людським і навпаки. **Отаку спільноту ми і називаємо Віче.**

Віче це і є громадянське суспільство до народження якого вже готові і народ, і влада. Народу — Віче дасть знання та досвід, владі — конструктивні проектні завдання та партнерську допомогу, а це все разом породить спільний авторитет, для України перш за все, як сильної та стабільної країни.

Україну треба любити такою яка вона є. Будувати її будемо, як і своє "Я", через гармонію свідомості РОДОВІД та ставленням до влади, що породжує — державу миру та соціальної гармонії.

Ми створили Віче, як середовище, що породжує таку свідомість РОДОВІД, коли кожному з нас не кажуть, що робити, а навпаки, кожен самостійно діє із знанням справи на благо себе та спільноти.

Таким чином ми представляємо Вам План Розвитку Країни у вигляді спіралі від крапки — "Я" кожного з нас через "Україна — це Я", до безкінечності. В сутності символ "Віче" — народовладдя у Вічності, з чого формується цілісний організм України, і що є нашим завданням на сьогодні. Сам зміст нашого Плану, розроблений Віче та доповнений Вами — українці — в результаті піврічного обговорення по всій Україні.

Кожен вектор Плану Розвитку Країни походить, переплетений, і є невід'ємною частиною цілісного організму під назвою Україна. Перед нами стоїть складне завдання — стати одночасно національною державою і суб'єктом глобального розвитку.

Все це дає повну картину нашої мотивації, джерел інформації та напрямку думок — звідси стає зрозуміло наскільки цей продукт є продуманим та вистражданим.

Читайте, відторгнення не буде, тому що це пережиті та витримані знання, які виходять з нашої землі та свідомості. Ми просто їх зібрали та ділимося із Вами.

План Розвитку Країни консолідує і відкриває. Все інше залежить від кожного з нас.

Нумо ж, браття, Україну будувать!

Місія та осягнення мети

Сучасна Україна створюється с а м е в кінці ХХ — на початку ХХІ століття, на зламі тисячоліть. Наша нова й молода держава осягає розуміння свого існування і розвитку в унікальний період осягнення нових значень і форм розвитку більшістю людських цивілізацій.

Не лише ми переживаємо нині важкі й суперечливі часи. Весь світ судомить і лихоманить. Звичайно, у кожній країні ця лихоманка — своя. Однак відбувається системна криза розвитку цивілізацій на Землі. Криза загального потепління й активності земної кори, криза духовності й моралі, криза грошей та ресурсів, криза ідей та ідеологій.

Ці кризи — виклик людству, суть яких — примусити його **усвідомити свою відповідальність за Життя на планеті Земля.**

Закони життя настільки ж гуманні, наскільки й нещадні. У створенні нової якості життя на Землі братимуть участь і виживуть лише ті народи, які будуть здатні пред'явити світові моральність і духовність, терпимість і працелюбність, а головне — нові ідеї. Чи є місце у цьому великому русі нашому народові — народові України? Так. І насамперед тому, що ми вміємо любити й прощати. А світ так цього потребує.

Нам можуть заперечити: на першому місці у змаганні народів — гроші й багатство, а не мораль і духовність. Та коли б усе на світі вирішували гроші й рівень прибутків населення — всі проблеми були б прості й тривіальні, а рішення — очевидні.

При всій глибині провалля між багатими й бідними країнами світу, проблема бідності не є і не буде найголовнішою проблемою сучасного світу. **Головне завдання людства якраз і полягає в синтезі, поєднанні матеріального й духовного, в екологізації свідомості й економіки.**

Слід точно усвідомити реалії сьогодення і визнати, що у різні історичні періоди держави створювалися з різними конкретними цілями. Нове століття, нова епоха також диктують свої правила й особливості становлення і розвитку нових країн.

З точки зору історії, **Україна — наднова країна.** Її сучасна територія виникла в результаті новітнього поділу території Європи напередодні й після Другої світової війни. Кордони України багато в чому є гарантією стабільності і миру на території сучасної Європи.

Україна перебуває на своєрідному "цивілізаційному розламі": на північному сході — Росія і східний світ; на північному заході — Євросоюз і союзники; на півдні — мусульманський світ. Різні філософії і світогляд, різні економічні устрої і державні моделі. Ще кілька десятиліть тому здавалося, що ці суперечності непримиренні. Однак світ стрімко змінюється. В місцях "розламів" народжується нова синтетична якість і нова місія держав. Ми — країна взаємопроникнення, синтезу культур і світогляду Заходу і Сходу, Півночі і Півдня.

Україна, по суті, — країна, в якій поєднано всі привхідні умови для вироблення й відпрацювання певної нової моделі. І це твердження — не український шовінізм чи месіанські фобії. Це — констатація факту. Процес взаємопроникнення культур, ідеологій, філософій, релігій, економічних устроїв — неминучий. Саме в цьому напрямі рухається людство — у напрямі синтезу матеріального і духовного, ідеалістичного і прагматичного, синтезу ідеології Західної й Східної цивілізацій.

Історична місія України — стати країною миру й соціальної гармонії, і водночас

мостом і брамою між східною й західною цивілізаціями. Про це казав і великий наш сучасник — Папа Іоанн Павло Другий.

Об'єктивно Україна має зайняти гідне місце в новому світовому устрої, бо процеси, що відбуваються в ній, співзвучні із загальноцивілізаційними процесами. Головне в них — пошуки миру й стабільності. Недарма ми перші в історії людства відмовилися від ядерної зброї, недарма ми перші продемонстрували світові абсолютно мирну демократичну революцію.

Україна — центр Європи. Вона розташована на одному з найстабільніших географічних плато на Євразійському континенті. Стабільність земної кори, так само і як віддаленість від океанів, які стають значним фактором ризику для прибережних територій, є серйозною гарантією безпеки життя в умовах природних катаклізмів і катастроф. М'який клімат і різноманітні кліматичні зони — адаптивні для жителів усього континенту. Ми об'єктивно придатні для того, щоб бути територією миру й спокою, на яку можуть приїхати представники ворогуючих сторін і знайти спосіб для розв'язання конфліктів.

Нам не властиві расові чи релігійні конфлікти. Ми навчилися толерантності у цих питаннях. На території України проживають представники понад 130 націй і народностей, представлені й мирно співіснують більшість релігійних конфесій.

Не варто забувати, що історично на території України перепліталось все коріння білої раси. Як свідчить історія, простори Дикого Поля і Запорозької Січі впродовж багатьох років заселялися не лише українцями. Свого часу Запорозька Січ була тим місцем на континенті, куди, як пізніше до Америки, тікали в пошуках свободи, братерства й рівних можливостей німці й норвежці, поляки й росіяни, турки й кримські татари, англійці й литовці, іспанці й португальці... "У спадок" ми отримали не лише асиміляцію культур, але й високу генетичну стійкість. Хоч як це парадоксально, але навіть жорстоке випробування чорнобильською трагедією в перспективі підвищить здатність нації до виживання. З точки зору майбутніх поколінь, "обробка" наших генів підвищеною радіацією може стати у пригоді нашим нащадкам, які житимуть на планеті з вищим радіаційним фоном.

Настав час переосмислити і наші традиційні світоглядні моделі, які є спадком тоталітарних держав. Чи замислювалися ви, які основи світогляду було закладено в нас Радянською владою?

Кілька поколінь виховано на таких моделях (спрощено):

— Дарвінізм. Людина походить від мавпи, отже головна мета її існування — це **боротьба** за виживання роду.

— Марксизм-ленінізм. Людина соціально належить до певного класу, отже головна мета її соціального існування — **цеборотьба** проти ворожого класу.

У світі існують тисячі моделей і філософій походження людини і соціуму. Але наші предки вибрали дві найбільш бездуховні і ворожі по відношенню до самої людини. Боротьба, страждання, культ тваринної грубої сили. Чи не в цьому причина того, що багато хто сприймає життя як боротьбу й муку? Чи не в цьому причина ворожості й недовіри, які властиві багатьом із нас?

Відмова від теорії класової боротьби як монопольної теорії соціального розвитку, визнання божественної суті людини — це шлях зміни нашої свідомості і світогляду. Це — шлях до держави миру й соціальної гармонії. За це нам із вдячністю вклоняться прийдешні покоління.

Ми можемо й мусимо створити державу миру й соціальної гармонії. Основний виклик часу для України полягає в тому, що ми одночасно маємо розв'язувати кілька складних завдань: будувати громадянське суспільство, національну державу і стати суб'єктом глобалізації. Тільки одна ідея відповідає всім трьом завданням — це ідея України—миротворця.

Ми навчимося жити в любові й повазі до Природи й Людини. Держава, яка забезпечує своїм громадянам можливість жити в гармонії матеріального й духовного, — це Україна майбутнього. Вона буде збудована відповідно до Плану Розвитку Країни. Починаючи від "садочка біля хати" — до України—саду. Починаючи від храму в душі — до України—Храму!

Національна ідея: "Україна – це я!"

Коли народжується національна ідея? Звичайно, коли народжується нація. При цьому національна ідея - це величина не постійна. Вона одухотворює певний етап життя нації і замінюється іншою разом зі змінами, що відбуваються у самій нації.

Українська нація, тіло і дух України формуються на наших очах. Що ж це таке? Це - спільнота людей, об'єднаних громадянством України. І це - головне. "Я - українець" - так скаже і етнічний українець, і татарин, і росіянин, і єврей, і поляк, і араб, - якщо він громадянин України. Як "француз" - і у Франції, і скрізь у світі - француз, незалежно від його етнічного походження.

Україна - дивовижно різноманітна країна. Вона - як дорога клаптикова ковдра, складена з різних тканин з різними візерунками. Вдумайтеся, на заході країни - магдебурзьке право (самоврядування міст) з 14-го століття, на сході - кріпосне право, на півдні - рабство до кінця 19-го століття. 130 націй і народностей. Православні Московського і Київського патріархату, католики, автокефали, греко-католики, мусульмани, іудеї, буддисти, протестанти... Різні традиції, різні культурні коди, різні крові, характери, релігії та релігійні конфесії. Це - наш генетичний скарб і код!

Що ж може об'єднати нас - таких різних? Відповідь на диво проста і складна водночас. Це - наш індивідуалізм. Це - наше "я", крізь яке ми пропускаємо усе суще. Наш егоцентризм та індивідуалізм - це не погано і не добре. Це - так. І з цього слід виходити при визначенні тієї національної ідеї, яка стане об'єднавчою для юної нової української нації на найближчі 20 років.

Згадаймо, що для нас характерно:

- Ми недовірливо ставимося до порад і воліємо все спробувати самі - на смак, на запах, помацати і роздивитися - потім підкласти сусідові і, якщо з ним все гаразд, взяти собі - схоже?

- Наша філософія - "філософія серця". Мали рацію Юркевич і Сковорода. Весь світ намагається навчитися "думати серцем", а ми це робимо впродовж віків, навіть коли це було "не модно".

- Впродовж століть ми визнаємо і створюємо культ господаря.

- Ми не любимо сильну владу - саме тому, коли вона приходить, - "моя хата з краю". Отже - через своє улюблене "я", через усвідомлення України як часточки свого "я", а себе самого - як часточки України, народжується найсильніша національна ідея для особистої мотивації кожного: Україна - це я!

Для цього треба тільки сповнитися Україною, пропустити її крізь своє "я". Це означає - пізнати й прийняти її такою, яка вона є.

Звідки ми, навіщо прийшли в цей світ, такий широкий і безкрай, і що буде після нас? Ці запитання ставить собі кожен - і городянин, і селянин, і інтелектуал, і неписьменний дідусь, і студент, і пенсіонер. Це запитання ставить собі будь-який житель Землі. Відповідь на це запитання полягає ось у чому: коли ви створите картину майбутнього, скориставшись знанням минулого, то ви актуалізуєте і минуле, і майбутнє в сьогоднішньому дні. Тоді все стає зрозумілим і гармонійним і набуває очевидного змісту. Ми маємо навчитися мріяти, використовуючи корисні уроки історії,

і навчитися бажати мирного сьогодні, бо знаємо, куди йдемо. Ми маємо виконувати трое простих правил:

1. Знай свій рід.
2. Май і використовуй родові знання.
3. Веди свій рід.

Знай свій рід. Отже, знай свою історію. Якщо ми проаналізуємо історію, починаючи з князів Олега, Святослава Хороброго, Ярослава Мудрого, потім розмежовувачів феодальних князів, Богдана Хмельницького, гетьмана Мазепу, Московію і Радянський Союз, ми зрозуміємо, що українські лідери весь час шукали розв'язання власних потреб і потреб державного будівництва у зовнішніх факторах. Однак **політика створення держави на основі зовнішніх векторів завжди закінчувалася поразкою українських інтересів, втратою територій і національної самосвідомості.** Це - перший висновок.

Аналізуючи історію війн і боротьби українців, можна зробити другий висновок. Найбільші з них були програні українцями через недовіру одне до одного або через зради. **Мільйони життів українців стали ціною за недовіру і зраду самим собі.**

І третій висновок. **Найбільші народні повстання українців і національні трагедії були результатом тотальної відірваності лідерів і еліти від народу.** Нерозуміння лідерами й елітою того, що вони є породженням історичних коренів і мудрості власного народу, приводило їх до безславної загибелі.

Вибори 2004 року розділили Україну навпіл лише через те, що ми й досі не маємо образу майбутнього. А причина цього полягає в тому, що ми не знаємо власної актуалізованої історії, своїх коренів, самобутності й сили власної нації.

Кожна людина, кожна родина, кожен народ має свою історію, як ріки - свої витoki. Витoki нашого духу і свідомості глибокі й безмежні. Український народ давній і мудрий. Навіть якщо ми цього не усвідомлюємо, нас живлять енергії нашої землі, яка була батьківщиною шумерської й трипільської культур, Великої Київської Русі й Запорозької Січі. **Переплетіння культур і характерів, змішування крові й релігій - у цьому безцінний генетичний скарб і код нашої молоді нації.**

Використовуй родові знання. Це означає усвідомлення, що американський "мир" з Іраком та Югославією, так само як російський "мир" з Чечнею і Норд-Остом, нам не потрібні. Ми не хочемо іти за цивілізаційними стереотипами, за якими снікерс найкраще вгамовує голод. Ми впевнені, що вареники краще вгамовують голод. Ми ґрунтуємося на архетипах і переконані, що наш народ мудрий і просвітлений. Свідомість людей, а не цар і не герой, веде людей на біло-голубі чи помаранчеві майдани і створює нову Україну. Людей роблять людьми тільки Дух і Духовність. Відсутність Духовності призводить до відсутності чіткого бачення майбутнього і відповідно - Плану Розвитку Країни. Відсутність Духовності призводить до маніпулювання людьми і людською свідомістю, до латання дірок замість осмисленого творення.

У нас є щось особливе, що збереглося, пройшло крізь тисячоліття втрат і гноблення. Це - наші Дух і Духовність. Це - наше внутрішнє світло і тепло, за якими безпомилково пізнають українців. Ми ніколи ні на кого не нападали і приймали всіх. **У Філософії Серця - духовна сила нашої нації. Додавши до цього сильну Волю сучасних українців, ми об'єднаємося в глобальну націю і побудуємо державу миру і добробуту.**

Україна - молода країна, українці - народ-учень. Народи-учні йдуть у державному будівництві завжди далі, ніж обрані народи. Це відбувається не тому, що у них більше мудрості чи досвіду. Навпаки, в учнів зазвичай немає ні того, ні іншого. Та державне й політичне будівництво краще йде у новій країні на узбіччях цивілізації, а не в старій державі, що міститься в її центрі. Бо немає іншої будівлі в тому місці, де замислено новий проект. Тому сьогодні ми, українці, які довгий час не мали держави,

можемо будувати державу-Храм народного примирення. **Ми можемо дозволити собі ставитися до нашої молоді країни, як до молодого людського організму, адже її тіло і дух формуються на наших очах.**

Веди свій рід.

Примирити себе з собою, себе - з іншими, інших - з державою, державу - зі Світом - найбільше благо для України. Стати місцем пошуку миру і досягнення примирення для всіх ворогуючих - наша світова місія.

Усі хочуть спокою і злагоди, миру і добробуту. **Та поки кожен не почне з себе - справа не зрушить з місця.** Пробачити рідним і близьким, предкам і сучасникам, повірити в себе і в країну - на те є воля Бога і наші прагнення. В цьому запорука процвітання України, яку ми любимо. Люди втомилися від розчарувань, ворожнечі і горя. Вони хочуть відчувати радість від життя ще на цьому світі. Скільки мільйонів українців мало загинути, щоб ми нарешті зрозуміли, що головні наші проблеми - в недовірі одне до одного, а головні наші перемоги - у прощенні!

Усвідомивши це, ми станемо повнокривою, молодю, висхідною нацією. Молодою нацією, яка формується на тисячолітній історії наших предків і спрямована в майбутнє 3-го тисячоліття.

План Розвитку Країни ставить головним завданням розкрити всі могутні потенції нашого народу. Тоді ми зможемо забезпечити **нову якість життя, де на перше місце ставиться рівень культури, освіти, духовного розвитку людини.** Такий головний вектор нашого розвитку. Такий і головний вектор розвитку сучасної людської цивілізації. Гуманізм, повага до людських прав, визнання людського життя найвищою цінністю досяжні лише при створенні високого рівня особистого і національного багатства. Злиденний милосердним бути не може - так сказано в Біблії, так твердить історія людства.

Тому ми ставимо перед собою завдання об'єднати в Україні "західну" і "східну" філософії і моделі розвитку. "Західна" цивілізація ставить на перше місце матеріальне, нехтуючи духовним, а "східна" - духовне, нехтуючи матеріальним. Ми переконані в необхідності пріоритетного розвитку освіти, духовності й культури. Але водночас ми знаємо, як створити національне багатство для фінансування цих витратних сфер життєдіяльності людини. Однобічне розуміння суті прогресу та завдань науки часто призводить до трагедій. **Ми хочемо, щоб наші люди були заможними і багатими, але не потрапили в полон філософії й манії споживацтва та варварського використання природи, які руйнують і людей, і Планету.**

Дух як сила волі, що ґрунтується на народних традиціях, і Духовність як здатність творити добро в соціальній сфері - основа нової національної ідеї України.

Національну ідею не можна взяти у спадок, попросити у борг або в кредит. Вона народжується, бо природа це дозволила і час настав. Україна - унікальна країна, це Храм, який нам дали Бог і природа. Слід бути готовими зробити Україну своєю фізіологічною потребою, такою ж, як любити, їсти, народжувати дітей, будувати будинок. Тоді наше кровно-родове "єго" перетвориться на соціально-колективне "я".

Те, що самі жителі славної України вкрай мало знають про неї, що слово "патріотизм" замулене й "одягнене в шаровари" - це докорінна причина багатьох наших бід і розчарувань. Спершу треба полюбити і пізнати самих себе: українцям - українців. І пізнати й полюбити свою землю, з її дивовижною природою, історичними цінностями, надзвичайно гарними містами й колоритними селами. Поїздити по країні, походити ніжками, поспілкуватися з співвітчизниками. Бо багато хто з тих, хто вважає себе українськими патріотами і живе на заході країни, ніколи не бували або погано знають її східні регіони, і навпаки - на індустріальному Сході зовсім мало знають все, що на захід від Києва. В цьому - велика прогалина і великий ресурс розвитку самої країни.

Треба наповнити себе Україною, і тоді разом з видихом ви скажете:

-->

"Україна - це я!" Це і є наша національна ідея.

Коли ви скажете: "Україна - це я!", то відчуєте, як навколишній світ відреагує і підтвердить: "Так, Україна - це Ти".

Спершу "Україна - це я!" скаже із задоволенням і гордістю кожен з 48 млн. українців. Згодом це скажемо ми разом - і нас почує весь світ. І порадіє разом із нами. Порадіє нашій працелюбності і хазяйновитості, відчуттю прекрасного і почуттю гумору, духовності й інтуїтивності, тактовності й толерантності, а головне - смаку до життя.

І прийме нас такими, які ми є, не намагаючись нас "усереднити і стандартизувати".

Активний нейтралітет

Вивчаючи історію, ми переконалися, що Україна завжди програвала, коли будувала свою політику, виходячи із зовнішніх факторів. Прагнення весь час до когось приєднатися призводило до втрати незалежності і до мільйонів людських смертей.

Сьогодні, як і тисячі років, нам намагаються нав'язати такий самий шлях - через вибір між союзом з Росією або членством у Європейському Союзі.

Нам необхідно розірвати це зачароване коло і прийняти статус активної нейтральної держави. Активний нейтралітет найкраще відповідає потребам швидкого й гармонійного розвитку України як наднової значної за розміром держави на місці "цивілізаційного розламу".

Які передумови такого вибору?

Глобальні передумови:

- У 2005 році із закінченням останньої хвилі розширення Європейського Союзу і контрозширенням Росії в Європі знову склалися два реальні економічні блоки: ЄС і ЄврАзЄС (при патронаті Росії), і два блоки безпеки: НАТО і Організація колективної безпеки під егідою Росії.
- Новий світовий порядок формуватиметься як постіракський світ. Створюватимуться нові коаліції, змінюватиметься роль блоків і наддержав, розпочнеться новий виток боротьби за ресурси.

Національні передумови:

Сьогодні Україна - єдина держава в Європі (за винятком Молдови), яка не має власного глобально-політичного статусу. В результаті ми залишаємося тільки об'єктом боротьби між світовими центрами. І ми відчуваємо це на рівні кожної сім'ї і кожного громадянина.

Після відмови України від ядерної зброї до нинішнього часу Україна не має жодних юридичних гарантій безпеки. Ми це особливо добре зрозуміли під час конфлікту щодо Тузли, коли стало очевидно, що така "парасолька", як ООН, нас не влаштує, оскільки нічого реального дати не може.

Всередині країни нема єдиної думки щодо вступу України до блоків безпеки. Членство в НАТО підтримує лише третина громадян, невелика частина - за оборонний союз із Росією, а частина вважає, що Україна не повинна перебувати ні в тому, ні в іншому блоці. Щодо вибору блоків безпеки суспільство значною мірою поляризоване.

Одна теза є незаперечною: вибір зовнішньополітичного статусу України має відповідати корінним інтересам усіх громадян. Нова зовнішня політика має об'єднувати, а не роз'єднувати суспільство.

Об'єктивно Україна має лише чотири варіанти при виборі зовнішньополітичного статусу:

- продовження політики хитань,
- повномасштабна інтеграція з ЄС і НАТО,
- повномасштабна реінтеграція з Росією,
- позаблоковість або нейтральність.

Політика хитань - це продовження тієї зовнішньої політики, яку ми вели з моменту здобуття незалежності. Одне ми кажемо на Сході, друге - на Заході, третє - у США. Це реально призвело до втрати довіри і в Москві, і в Брюсселі, і у Вашингтоні. Енергія країни витрачається не на рух, а на порожнє хитання. Практика показує, що така "візантійська" поведінка поступово наближає нас до євразійського вибору і не розв'язує головних наших завдань - розвитку і безпеки. Цей курс неприйнятний і для українського суспільства, і для міжнародного співтовариства.

Повномасштабна інтеграція з ЄС і НАТО. Цей варіант передбачає проголошення курсу на повноправне членство у ЄС і НАТО, та головне - це означає, що решту векторів зовнішньої політики і значну частину внутрішньої політики ми будемо змушені підпорядкувати саме цьому курсу. Це означає, що у нас не буде власного курсу. Це означає, що, тільки-но здобувши незалежність, ми добровільно відмовимося від значної частини суверенітету, так і не збудувавши національну державу. Цей курс створить загострення по лінії схід - захід як всередині України, так і між нашими іноземними партнерами.

Повномасштабна реінтеграція з Росією. Цей варіант передбачає вступ у найближчому майбутньому у митний, валютний та оборонний союз із Росією і під егідою Росії. Така політика означатиме, що всі вектори нашої внутрішньої і зовнішньої політики збігатимуться і підпорядковуватимуться російській внутрішній і зовнішній політиці. І наше розуміння внутрішньої і зовнішньої безпеки буде підпорядковане російському баченню стратегічної безпеки. І в цьому варіанті ми добровільно відмовляємося від частини суверенітету, так і не збудувавши національну державу. Такий курс створить не лише зовнішню напругу у світовому співтоваристві, але й докорінну внутрішню напругу в українській нації, оскільки Україна - європейська країна і переважна частина громадян визначають себе як європейців, а не як євразійців.

Позаблоковість і нейтральність. Це реалізація на новому витку історії України доктрини позаблокової і нейтральної держави, проголошеної у Декларації про незалежність. **Цей варіант передбачає проведення жорстко прагматичної проукраїнської політики на всіх зовнішніх напрямках.** Вона не повинна бути ні проєвропейською, ні проросійською - вона має бути проукраїнською. І тоді і в Брюсселі, і в Москві, і у Вашингтоні представники України заявлятимуть і відстоюватимуть одну і ту ж позицію. Незалежно від того, подобається вона нашим співрозмовникам чи ні. Але в такому разі в Україні **з'явиться позиція**, і це викличе повагу як всередині країни, так і в міжнародному співтоваристві. Позаблоковий і нейтральний статус не суперечать курсові на євроінтеграцію без членства. Саме такий курс поділяється Євросоюзом, саме такий курс відповідає бажанням українців досягти європейського рівня життя. Він дасть нам змогу вибрати ті сегменти інтеграції, до яких ми готові і які для нас вигідні, і утриматися від передчасного прийняття невідповідних для нас стандартів. **Ця ідея здатна примирити як українське суспільство, так і ті країни світового співтовариства, які заклопотані**

формуванням нового порядку на території Європи і Євразії.

Позаблоковий статус нейтральної України дозволить також зняти напругу по лінії ЄС - США - Росія відносно України і примирити позиції цих країн. Ми братимемо участь в усіх миротворчих операціях під егідою ООН - це співзвучно позиції Росії. Ми будемо співробітничати з НАТО у програмі "Партнерство заради миру" - це співзвучно позиції США. Ми будемо мирною і безпечною територією - це співзвучно бажанням Євросоюзу.

У питаннях безпеки позаблоковий і нейтральний статус дозволяє нам наполягати на наданні реальних юридичних гарантій безпеки як від європейських країн, так і від Росії і США, які підписали Будапештську декларацію, що стала політичною (але не юридичною) гарантією стратегічної безпеки України. Трансформація Будапештського Меморандуму щодо гарантій безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї з політичної декларації в державну угоду по Україні про гарантії стратегічної безпеки - реальний механізм, апробований 1956 року по відношенню до нейтральної Австрії.

Ні ЄС, ні США, ні НАТО не змогли сформулювати для України реальне стратегічне бачення ролі України у новій світовій і європейській глобальній політиці. Конфлікти інтересів всередині Євросоюзу і НАТО, а також напруження у стосунках з Росією не дозволяють цим глобальним гравцям прийняти остаточне рішення щодо України.

А отже, не лише наші внутрішні, але й зовнішні фактори змушують нас прийняти самостійне рішення, яке максимально відповідає на наші власні запити й інтереси - стати позаблоковою нейтральною державою.

Українській зовнішній політиці позаблоковий і нейтральний статус України надасть передбачуваності. Ми не будемо хитатися між партнерами - це позиція і моральність. Ми будемо відстоювати свою позицію і в Москві, і в Брюсселі, і у Вашингтоні - це послідовність. **Головне - така зовнішня політика дасть нам змогу жорсткіше відстоювати і захищати інтереси українських громадян і українського бізнесу у світі.**

Нейтральний статус дасть нам спокій і можливість навести порядок у своєму домі, отримати статус політично стабільної країни, значно поліпшити якість життя кожної людини, знайти своє оригінальне місце у міжнародній спеціалізації держав.

Проголошуючи позаблоковий і нейтральний статус, ми займаємо позицію, яку реально очікують і визнають усі головні гравці світової політики. При такому виборі Україна не буде прикордонною територією. Наша "хата" переміщується з краю в центр - як і належить країні, на території якої міститься географічний центр Європи. Так ми почнемо становлення України як геополітичного центру Євразійського континенту, як країни синтезу культури, філософії і світогляду західної та східної цивілізацій, як країни миру і соціальної гармонії.

Національний економічний егоїзм

Національний економічний егоїзм має стати головним мірилом при прийнятті будь-яких політичних та економічних рішень в Україні.

Що це означає?

Це означає, що ми обираємо модель активного позиціонування у світі. Ми не відмовляємося від свого права бути гравцями на світових ринках, ми розвиватимемося як країна-виробник, а не країна - споживач чужих товарів і послуг.

Нам - пробачається. Ми - молоді, і ми зростаємо. Всім молодим властивий підвищений егоїзм, ненаситність в освоєнні нового простору, готовність до пізнання світу й розкриття себе. Нам не треба цього соромитися. Старіюча Європа і снобістські США самі скучили за драйвом, свободою й недогматизованим життям. Тисячолітня Росія змучилася в пошуках світової місії. Як дорослі і старі батьки, вони вчитимуть нас жити, нарікатимуть і сваритимуть за надмірну заповзятість. Але потайки вони милуватимуться нашою молодістю і ритмом життя і заздритимуть нашій відвазі у застосуванні методів, про які вони не знають або вже забули.

Старі держави вже давно втратили темп розвитку, оскільки обважніли під тягарем догм і стереотипів: **державного патерналізму - в Європі, гонки озброєнь - у США, імперських амбіцій - у Росії**. Вони досягли успіхів і зробили свої помилки. Одні - живуть розмірено й стабільно, інша - у постійній боротьбі з кимось і чимось. Та хіба молодий організм України, що розвивається, згодиться жити за правилами і в темпі своїх друзів-ветеранів, а тим більше - ходити в одязі, який носять "старші товариші"? **Молодий організм України потребує нових стандартів**, легкого і яскравого вбрання і високого ритму й темпу життя. Молоді - креативні, діяльні й прогресивні, з ними весело й цікаво, з ними життя - вирує. В цьому - їхня сила й історична роль. **Україна - надмолода держава. Нам слід дотримуватися темпу й моди молодих. І не тільки дотримуватися, але й диктувати таку моду.**

В оточенні сусідів, які страждають через високі податки, ми мусимо сміливо створити систему оподаткування, яка зробить Україну **"м'яким офшором Східної Європи"**. Ми маємо максимально використати переваги нейтральної країни, що перебуває між різними митними союзами.

Нам треба багато заробляти - ще так багато не вистачає в побуті кожного українця, так багато ще слід вкласти в організацію освітньої, культурної, транспортної, інформаційної інфраструктури, аби життя було гармонійним. **Щоб нашим нащадкам було що витратити - заробляти й заробляти! Сьогодні - це наше гасло.**

Першим нашим важливим ресурсом є статус транзитної держави. Ми зобов'язані максимально використати всі переваги такого географічного розташування України. Модернізація та розширення, поліпшення параметрів експлуатації транзитних газових, нафтових, хімічних трубопроводів, мереж електропередач, усіх видів вантажоперевезень і транспортних коридорів - не лише економічно вигідний проект, але й додаткова гарантія безпеки нашої транзитної території, в чому зацікавлені численні учасники процесу.

Друга наша перевага пов'язана з певним відставанням суспільно-економічного розвитку країни. Це дає нам змогу розвивати одночасно три типи економіки - **індустріальну, постіндустріальну та інформаційну**. Це забезпечує підвищену витривалість економіки в цілому - з одного боку, і гармонізацію економіки з різними типами економік іноземних держав - з іншого.

Для індустріальної економіки головний продукт - товар, для постіндустріальної - послуга, для інформаційної - ідея.

Добрі позиції на традиційних ринках металу й металопродукції, хімічної та харчової промисловості, виробництва турбін, газового й електричного обладнання - основа для подальшого розвитку цих **індустріальних** галузей, за умови суттєвої модернізації виробництва.

Виробництво сільськогосподарської продукції за принципом "екологічного землекористування" - наш суттєвий ресурс. Ми маємо по-справжньому родючі землі, придатні для "натурального" екологічно чистого виробництва продуктів харчування. Не лише селяни й фермери, але й найбагатші люди світу приходять до того, що найсмачніше яблуко - це те, що його не боїться подзьобати пташка або погризти хробачок. Ми захищатимемо свій ринок від генетично змінених продуктів харчування. При всій складності продовольчої проблеми у світі і спокусі перейти на

штучні продукти, розум бере своє. Людина повинна і буде харчуватися натуральними продуктами завжди і скрізь, де це дозволяють обставини. Звісно, для космічних подорожей вони не придатні, та на Землі вони перемагатимуть. У цьому - також наш великий ресурс.

Розвиток традиційних експортних галузей в індустріальному й сільськогосподарському секторах економіки дає змогу українським компаніям зберегти напрацьовані роками бізнес-контакти, ринки збуту і стати провідником продажу на експорт нових видів постіндустріальних товарів та послуг.

Відсутність великого запасу природної сировини, ясна річ, змушує нас до розвитку **постіндустріальної економіки**. Розвиток постіндустріальних виробництв та послуг стає максимально вигідним для України. Високий професійний рівень кадрів та наявність суттєвих досягнень у сфері виробництва програмного забезпечення, систем управління, біотехнологій, вирощування монокристалів, геронтології, створення альтернативних джерел енергії - потужна основа для прориву в цих сферах до числа світових лідерів.

Ми не можемо залишатися осторонь від розвитку **інформаційної економіки**. Її основа - наука і творчість. Істотно реформувавши інформаційні системи в державі в цілому, модернізувавши наукові установи і зробивши акцент на розвитку творчості в системі освіти, ми маємо підстави для створення бази потужної інформаційної економіки в Україні. Провівши комплекс заходів щодо субсидювання виробництва інформаційних технологій, ми створимо власний сегмент інформаційної економіки. В перспективі ми маємо стати суб'єктом на світовому інформаційному ринку.

І, звичайно, - **інновації**. Запровадження всього нового і прогресивного. Умова тут тільки одна - екологічна свідомість, екологічне виробництво й екологічна економіка. Головне - Природа і Людина.

Третій ресурс - державне заохочення і лобіювання щодо створення українським бізнесом **транснаціональних компаній та консорціумів, особливо у високотехнологічних чи капіталоемких сферах**, у тому числі космос, літако- та суднобудування, металургія, турбобудування, транспортні коридори, зв'язок тощо.

Наші економічні інтереси - по всьому світу.

Ми укладатимемо всі можливі вигідні економічні угоди і вступатимемо в торгові союзи. Ми навчимося відстоювати свої економічні інтереси і миттєво реагувати на появу будь-яких можливостей щодо заробляння капіталу чи виходу на ринки.

Ми маємо забезпечити диверсифікацію валютних резервів Національного банку в різних стабільних валютах.

Для забезпечення економічної безпеки і стабільності ми розвиватимемо внутрішній ринок, щоб експорт не становив понад 60% ВВП.

Ми розвиватимемо не лише міждержавне економічне співробітництво, але й прями міжрегіональні економічні зв'язки як ресурс розвитку регіонів і країни в цілому, як розширення контактів громадян.

Оберігаючи генетичне здоров'я нації, ми пильно стежитимемо за якістю імпорту продукції та послуг і гарантуватимемо ввезення виключно високоякісної продукції та продуктів харчування.

Кожен українець, який працює за кордоном, несе інформацію про Україну по світу і збільшує багатство наших родин, а отже - країни. Він має бути впевнений, що зароблені за кордоном перші капітали можна вкласти в Україні значно краще і вигідніше, ніж у будь-якій іншій країні.

Нашими головними провідниками у світову економіку будуть оновлена держава і транснаціональні компанії з українським капіталом. Наш глобальний економічний інтерес - по всьому світу. Ми робитимемо все, що економічно вигідно українцям та Україні.

Просвіта: Освіта

Якщо не буде забезпечено комплексу заходів, спрямованих на розширення свідомості людства, його духовності і відповідальності, - техногенна система стане монстром, який знищить саме людство.

Саме тому **головним завданням стають просвіта і захист індивіда від системи.** Слід виробити безвідмовні механізми відсічі у відповідь на зазіхання системи на підпорядкування собі приватного життя індивідуума. Це дуже важко. Єдиний спосіб розв'язання цієї епохальної проблеми - еволюція свідомості людини. А головним способом забезпечення такої еволюції є просвіта.

Освіченою є людина, яка бачить картину світу в цілому, а не лише її фрагменти. Критична маса таких людей має зростати.

Найближчі 20 років мають стати для України першим етапом нової епохи Просвіти. В цьому - наша сила, ресурс розвитку і - наша перепустка в майбутнє. На 20 років реалізації Плану Розвитку Країни ми визначаємо освіту, культуру та інформацію як абсолютний державний та бюджетний пріоритет.

Головним змістом просвіти мають стати **духовність, людинозбереження і людинорозвиток.** Новонароджена людина приходить у світ досконалою істотою. Звідси - основне завдання просвіти двоєдине:

- 1) розвинути в людині дух, таланти, творчі здібності;
- 2) дати людині знання і навички, які допоможуть їй комфортно жити й творити в матеріальному світі та соціальному середовищі.

Тільки наявність чіткого стрижня, системи цінностей та понять дають змогу людині не розгубитися у швидкісних і багатовекторних викликах, які пред'являє їй життя XXI століття, а також не стати рабом споживацької психології.

Освіта

Ми визнаємо, що якість знань і навичок наших громадян вимагають значного поліпшення. Користуючись незаперечними досягненнями традиційної базової освіти, ми маємо терміново розпочати перетворення у змісті, методиках та системі освіти в Україні, щоб бути конкурентно- і життєздатними в новому світі і в новому світовому порядку. Головне на цьому шляху - знайти баланс, гармонію між традиціями і нововведеннями.

Перед **системою освіти України** стоїть дуальне завдання:

перше - як національну систему освіти включити в розв'язання загальносвітових проблем - просвіти, екології, економічного зростання, демографії тощо;

друге - як, інтегруючись у світове співтовариство, залишитися самими собою, зберігаючи національні особливості та колорит.

Головне завдання держави - не керувати освітою, а створити умови для розвитку всіх його видів і форм, надати можливість вибору між різноманітними типами програм. Система освіти, форми і методи навчання, вибір програм не повинен залежати від власних якостей або політичних симпатій міністра освіти чи інших посадових осіб.

Завдання реформи системи освіти - досягнення таких **конкретних індивідуально й суспільно значущих характеристик індивіда:**

- моральність та високий культурний рівень;
- глибокі й різнобічні знання у поєднанні з навичками їх застосування;
- розвинені аналітичні та дослідницькі здібності, критичне мислення;

- розвинена інтуїція;
- розвинені навички самоаналізу й усвідомлення власних здібностей;
- уміння проектно мислити й моделювати;
- здатність до творчої дії, ініціативи, уяви (креативності);
- усвідомлення відповідальності за свої дії;
- комунікабельність;
- глобальне бачення світу та готовність до змін;
- здатність до швидкого й точного розв'язання проблем у режимі on line.

Освіта у XXI столітті має бути безперервною. Перехід до безперервної освіти - надзвичайно важлива загальносвітова тенденція. Він передбачає систему освіти, яка складається з дошкільного виховання, початкової освіти і вищої освіти, яка триває все життя і дає людині змогу адекватно відповідати на виклики світу, що стрімко змінюється.

Розрізняючи дошкільну, середню, професійну та вищу освіту, ми визнаємо необхідним застосування до них різних методів перетворень. Так, дошкільна і середня освіта вимагають серйозного **реформування**, з істотною зміною підходів до суті освіти та виховання і форм її організації. Професійну освіту у країні практично зруйновано, і сьогодні доводиться говорити про її створення. Вища освіта вимагає **модернізації**.

Дошкільна, шкільна, технічна та вища освіта вимагає уваги всього суспільства та держави, а також інвестиційного ресурсу як держави, так і громадян та суспільства. Приватні інвестиції в освіту будуть всіляко заохочуватися і впродовж 10 років будуть повністю звільнені від оподаткування.

Основи реформування системи дошкільної та шкільної освіти.

У тоталітарній державі система освіти, а особливо дошкільної та шкільної освіти, будувалася як важлива ланка пропаганди тоталітарного способу мислення та поведінки. Особистість та її особливості пригнічувалися, прищеплювалися навички життя у жорстко регламентованому суспільстві, за правилами та догмами.

Розвиток демократичної держави й громадянського суспільства висуває головну вимогу перед дошкільною та середньою освітою - розвиток **людини як особистості**, яку вчать вільно жити в гармонії з собою, природою та суспільством.

Головними принципами дошкільного виховання повинні стати:

- індивідуальний та диференційований підхід до дітей,
- відповідність програм і методик навчання, обстановки (устаткування) й технічного оснащення учбових приміщень віковій учня,
- гармонійне поєднання суспільного та сімейного виховання.

Дошкільна та шкільна освіта має бути віководоцільною. Кажучи образно та жартома - якщо у школі навчаються люди (діти) з 6-ти до 18 років, то тим і тим потрібні ліжка - але з різною метою.

Школа так, як раніше церква, має стати центром громадського й культурного життя територіального співтовариства. Шкільні округи, що об'єднують школу та дошкільні заклади територіального співтовариства, сприятимуть створенню моделі гармонійного поєднання дошкільної й шкільної освіти, виховання, спадкоємність традицій в одному окрузі. Це також підсилить зв'язки та контакти громадян єдиної територіальної спільноти.

Школи повинні набути статусу (**окремих**) **юридичних осіб, управління якими здійснювали б шкільні ради**, до складу яких входили б фахівці та представники громадської) територіальної спільноти. Якість дошкільної та шкільної освіти і виховання наразі контролюватимуть **незалежні територіальні експертні ради**. Це, у свою чергу, суттєво підвищить соціальну роль і значимість особистості дошкільного вихователя та шкільного вчителя, дозволить створити **суспільні фонди**

фінансування школи, які стануть додатковим джерелом доходу як учителів, так і шкільного персоналу і школи в цілому.

Оскільки середня освіта в Україні є єдиним загальнообов'язковим соціальним інститутом, основні напрямки його діяльності, загальнообов'язкова програма та інші загальнообов'язкові параметри повинні визначатися міністерством шкільної освіти. Головне завдання міністерства - створити умови, а також державні мінімальні загальнообов'язкові стандарти для середньої освіти. Ці стандарти повинні бути максимально гнучкими і мати рамковий характер.

Технічна освіта, що складається з початкової професійної та середньої професійної освіти, вимагає радикального перегляду підходів і створення системи заново.

Сучасні виробництва потребують добре підготовленого персоналу нижчої та середньої ланки. Завдання технічної освіти - забезпечити отримання масової і доступної професійної освіти відповідно до потреб ринку праці.

Перспективними напрямками розвитку системи технічної освіти є:

— інтеграція середніх технічних закладів із закладами початкової професійної освіти та створення багаторівневих освітніх закладів;

— інтеграція середніх технічних учбових закладів з вищою школою, включення коледжів до складу університетських комплексів;

— створення корпоративних технічних учбових закладів.

При створенні закладів початкової та середньої технічної освіти природним може бути спільне заснування або фінансування їх за рахунок коштів **держави (через фонди зайнятості), місцевого самоврядування та виробничих структур.**

Вища освіта вимагає серйозної модернізації

Основне завдання сучасної вищої освіти в Україні двоєдине і достатньо суперечливе.

З одного боку - це необхідність зробити освіту максимально доступною - або так звана соціалізація освіти. Вона - основа стабільного суспільства.

З іншого боку - необхідність створити елітну, спеціальну освіту, що базується на відборі, індивідуальних освітніх програмах, таку, що формує видатних лідерів у різних сферах діяльності. Така освіта і такі лідери - основа стратегії розвитку, забезпечення прориву, стрибка у розвитку українського суспільства, економіки й держави в цілому.

Як і багато в чому, Україні доведеться розв'язувати ці завдання одночасно - так само, як, наприклад, ставати національною державою і водночас - суб'єктом глобалізації.

Модернізація форми й змісту вищої освіти - це загальнонаціональне завдання, яке не повинно бути обмежене відомчими рамками.

Бюджетні вищі навчальні заклади за своєю суттю мають **виконувати замовлення держави - з відповідними вимогами до професійних та особистісних якостей індивіда, а також його майбутньої праці.**

Позабюджетні навчальні заклади виконують замовлення суспільства, здійснюють право батьків та педагогічне право незалежних суб'єктів освіти на певну якість знань, навичок та світосприйняття. І тим самим сприяють становленню та розвиткові громадянського суспільства. Приватний навчальний заклад, у зв'язку з цим, матиме більшу свободу вибору цілей, завдань, форм та методів діяльності.

Наскільки приватна вища школа відрізнятиметься від державної - залежить від того, **наскільки інтереси держави збігаються з інтересами громадян, наскільки послідовно функціонують принципи громадянського суспільства.**

Освіта має зосередитися на людині, природі та проблемі розуміння.

Продуктом освіти стає не фахівець, нехай навіть "високоякісний", а людина - обізнана, культурна і діяльна. Фахівець формується навчанням, а людина - освітою, тобто навчанням та вихованням.

Розуміння - це ключова тема у сучасному освітньому процесі. Саме розуміння

визначає можливість людини діяти і наслідки цієї діяльності. Розуміння фізичних та хімічних процесів. Розуміння змісту чисел та їх взаємодії. Розуміння законів розвитку людини та суспільства. Розуміння норм права, текстів, проблем, знань, відносин. Розуміння іншої людини. Розуміння за своїм характером соціальне. Без розуміння неможлива довіра, а без довіри - ефективне співробітництво, а отже - гармонійне суспільство.

Просвіта: Культура

Культура - це опосередкована сутність людини. Це цілісна система матеріальних і духовних цінностей суспільства, які певною мірою характеризують ступені його розвитку.

Здатність вчувати звуки вітру й моря, скрипки і саксофона, милуватися стрімким бігом коня та вайлуватістю ведмедя, вміння чути іншого й поважати його думку, здатність спілкуватися, радіти й сумувати разом, уміння куштувати їжу, а не жадібно жерти її - все це культура. Вміння казати правду, вміння ділитися з нужденним, уміння переконати співбесідника, а не нав'язати йому свою думку - також культура. Вміння відповідати за свої слова і дії, вміння вибачати і просити вибачення, вміння відрізнати правду від брехні та справжнє від марного - і це культура. Вміння віднайти час серед ущерть забитого дня або піднятися з дивана й піти до театру чи в кіно, здатність вимкнути вульгарну передачу, зупинити брутальну лайку, вміння вимагати від будь-якого бюрократа ввічливості та фаховості - це культура. Вміння бути на "ти" і з комп'ютером, і з книжкою, вміння спілкуватися кількома іноземними мовами, вміння отримувати задоволення від репа і класики - це також вимоги сучасної культури. Культура харчування, сну, сексу, відпочинку, організації праці, культура лікування, спорту та догляду за тілом - це також культура. І, нарешті, **культура - це знання минулого, вміння проектувати майбутнє і знаходити радість в теперішньому.**

Сучасна культура - полікультурна, поліваріантна. Глобалізація зі збереженням національних особливостей, колориту й характеру - це живе і правильне спрямування життя людства.

Українці власне зобов'язані культивувати своєрідність живого, теплого та "сердечного" життя. Наша філософія - філософія серця. Ми захищатимемо та пропагуватимемо світові свою національну неповторність.

В сучасному світі цінується тільки та держава, яка вирізняється своєрідністю, проявами в культурному аспекті, яка має свій культурний рисунок, колір, запах і текстуру. Тому **інвентаризація історичних пам'яток і державна програма їх відновлення, розвиток (розвій) традиційних промислів і технік - наш обов'язок і завдання.**

Одночасно важливо усвідомлювати, що прадавні культурно-історичні корені націй уже не мають вирішального значення для завоювання державою свого місця. Минулі заслуги враховуються, проте вони не є чільними. **Якщо держава не пред'являє надсучасних зразків мистецтва в галузі архітектури, дизайну, живопису, скульптури, літератури чи музики – вона перетворюється лише на територію туризму, а не на місце для життя й активної діяльності.**

Світові трансформації пред'являють вимоги саме до сучасної культури нації. Важить те, як саме у ній переплавлені та збережені традиції й коріння. Пхатися до сучасного "клубу держав" лише з минулим, із заповненим рюкзаком, повним антикваріату, – немає сенсу".

В усі часи культура мала **дві взаємопов'язані складові – так звану масову і**

високу культуру. Узагальнено можна вивести формулу: у масовій культурі превалює форма, у високій – зміст. Сьогодні ж, як і тисячоліття тому, **мають розвиватися обидві** складові загальнолюдської культури.

Ми повинні стати комфортною й цікавою державою, до якої прагнутимуть приїхати всі. **Україна – перехрестя та міст між західною, східною, північною та південною культурами**. Одночасно ми визнаємо, що індивіди нарізно та українська нація в цілому не володіють в необхідному обсязі комунікативними навичками – їх розвиток має стати державним пріоритетом. Ось чому **провідним акцентом стає створення площадок для комунікації**.

Старі будівлі театрів, бібліотек, концертних залів або будинків культури не відповідають сучасним вимогам ні в частині створення комфортних умов для виконавців, ані для спілкування відвідувачів. Не відповідають вони і технічним параметрам сучасного культурного центру. Отже, поряд зі збереженням традиційних культурних закладів, що являють цінність, необхідно створювати нові, поліфункціональні сучасні Культурні Центри.

Власне Культурні Центри мають бути витвором архітектурного та дизайнерського мистецтва, забезпечувати максимальну поліфункціональність, зручність і демократичність, можливість представляти зразки як масової, так і високої культури. Площі Центрів вільні від постійних експозицій, заходів та закладів, - вони надаються в оренду для проведення будь-яких культурних та суспільних заходів, експозицій, виставок тощо. Їх архітектура має уособлювати особливості та традиції кожного конкретного міста, залишаючись при цьому надсучасною. Головне – ці будівлі мають стати складовою природи та культурного середовища міста, а не монстром тоталітарної влади.

На першому етапі Культурні Центри мають бути створені у містах-мільйонниках та центрах країв, а згодом - в кожному соціополісі. **Створення Культурних Центрів у соціополісах - одна з найважливіших ланок у ланцюгу заходів щодо децентралізації активності та ресурсів країни зі столиці до країв та міст.**

Україна як держава, що прагне стати суб'єктом глобалізації, повинна мати спеціальний фонд підтримки просування українських культурних проектів у світовий культурний простір. Участь країни (держави) у найпрестижніших виставках, форумах, конференціях, змаганнях, фестивалях тощо повинна щорічно фінансуватися за принципом програмного фінансування окремим рядком бюджету, мати систематичний характер і контролюватися громадськими наглядовими радами. З метою заохочення бізнесу до фінансування та підтримання культури буде прийнято спеціальне **законодавство про меценатство**, яке надасть пільги і гарантії щодо вкладень у мистецтво.

Культура пошановування своїх героїв - важлива частина національної культури. Наше завдання - плекати, любити, берегти та заохочувати наших співвітчизників - кумирів музики, живопису, скульптури, архітектури, дизайну, літератури, театру, кіно, спорту.

Мови - головний інструмент людського спілкування та передачі культурних кодів. У сучасній Україні три мови потребують особливого підходу та особливого статусу:

- **українська** - державна мова України, що є обов'язковою умовою та інструментом створення нової української нації та ідентифікації українців у світі. Українська мова та її модернізація, одночасно з розвитком української нації, забезпечить збереження і розвиток історичних кодів України та українців у світі.

- **російська** - як рідна мова чималої частини населення України також потребує розвитку. Крім того, вона забезпечує спілкування з 200 мільйонами чоловік і є робочою бізнес-мовою на ринках пострадянського простору, тобто є інструментом просування (лобіювання) на них українських інтересів. Російська мова повинна мати

статус офіційної мови в Україні.

- **англійська** - як загально визнана мова міжнародного спілкування та інструмент комунікації в міжнародному економічному, політичному, суспільному та особистому просторі. Саме незнання англійської мови переважною масою громадян України є головною перешкодою для засвоєння ними нових знань, інформації, територій та бізнес-можливостей, які пропонує глобальний світ. Тому англійська мова протягом перших 10 років має стати обов'язковою для вивчення дітьми з трирічного віку, а також обов'язкове робоче володіння цією мовою має стати умовою для вступу до вищих навчальних закладів. Через 10 років після початку реалізації Плану Розвитку Країни необхідно надати англійській мові статусу офіційної в Україні.

Культура людського тіла - це також надзвичайно важлива частина загальної культури людини. Сім'я, школа, вузи, засоби масової інформації, правила поведінки в громадських місцях, загальна обстановка в країні будуть спрямовані на заохочення культури здорового тіла, а отже - здорового способу життя. Тут надзвичайно важливий як масовий, так і професійний спорт. **Спорт - так само культурна мова глобального спілкування, як музика, живопис, кіно і театр.**

Культура - це вектор експансії, що описує зміст життя у часі та просторі. Саме вектор експансії "маркірує територію" довколишнього світу особливим, притаманним саме цій культурі способом життя - і людини, і нації, і держави.

Просвіта: Інформація

Створення інформаційного суспільства та інформаційної економіки в країні - це гостра потреба та необхідність.

Основними напрямками розвитку інформаційного суспільства мають стати:

— створення сучасної інформаційної інфраструктури по всій території України, включно з телефонізацією, радіо, телебаченням, Інтернетом, іншими найсучаснішими засобами комунікації та зв'язку. Інвестиції у цю сферу мають стати частиною державних інвестицій у просвіту;

— запровадження програми "електронний уряд", починаючи з рівня територіальної громади, місцевого самоврядування, і закінчуючи Кабінетом Міністрів України, — це забезпечить необхідні умови для розвитку громадянського суспільства, прозорості і підконтрольності роботи органів законодавчої та виконавчої влади;

— розробка та запровадження нових програм та законів щодо захисту інформації, що захистить громадян та корпорації від втручання у приватне життя з боку держави або недобросовісних користувачів.

Інформація. Засоби масової інформації

Засоби масової інформації - один із найпотужніших інструментів сучасного інформаційного суспільства і формування культури. Вільні і кваліфіковані ЗМІ - обов'язкова умова існування громадянського суспільства і захисту прав і свобод громадян.

Основними напрямками державної діяльності у галузі засобів масової інформації мають стати:

- комплекс заходів щодо стимулювання створення у ЗМІ комунікаційних та

- інформаційних форматів, а також культурних та соціальних проєктів;
- свобода доступу до отримання частот та ресурсів;
 - боротьба з монополізацією;
 - створення громадських телерадіокомпаній на зразок BBC;
 - законодавче визначення понять інформації та пропаганди і заборона пропаганди як такої у засобах масової інформації, за винятком періодів виборчих кампаній;
 - запровадження комплексу заходів щодо захисту внутрішнього ринку від експансії іноземних ЗМІ;
 - державна підтримка і лобювання просування українських інформаційних продуктів у світовий інформаційний простір.

Оподаткування

Оподаткування освітньої, культурної та інформаційної діяльності має кардинально відрізнятись від загальної системи оподаткування. Оскільки ці види діяльності не створюють додаткової вартості знань, культури та інформації, то вони не повинні і не будуть платити податок на додану вартість, так само як і інші види податків з обороту.

Основний принцип, який закладено у нову систему оподаткування освітньої та культурної діяльності, такий: **все, що пов'язано з освітою, культурою та інформацією, - без оборотного податку. Все, що пов'язано з розвагами, - в загальній системі оподаткування.**

Максимальні пільги, в тому числі в оренді муніципальної власності та в оподаткуванні отримуватимуть Клуби за інтересами, Інтернет-кав'ярні, книгарні-кав'ярні та виставкові зали, організація внутрішнього туризму.

Нова філософія бізнесу та соціальна політика

Чому бізнес та соціальна політика розглядаються в комплексі?

Економіка країни являє собою велику сполучену посудину. З одного боку - бізнес, виробництво товарів та послуг, платні освіта, медицина й культура, які виробляють додану вартість, платять основну частку податків до бюджету і збільшують національне багатство.

З другого боку - державні службовці, бюджетна сфера - освіта, охорона здоров'я, оборона та правоохоронні органи, культура, спорт тощо, а також - діти, молодь, пенсіонери, інваліди, безробітні, які одержують забезпечення з державного бюджету.

У житті суспільства безумовно діє правило: щоб витратити, треба виробляти.

Отже, політику у сфері бізнесу, виробництва товарів та послуг не можна відривати від соціальної політики. Їх слід розглядати лише в єдності, як нерозривні частини єдиного цілого - економіки.

Суспільство й держава об'єктивно-історично завжди мають спиратися на певні соціальні верстви. **Україні на сучасному етапі розвитку конче необхідна опора на бізнес як на найбільш активну виробничу частину суспільства. Заохочення підприємницької ініціативи та усвідомлення бізнесом своєї соціальної відповідальності - найважливіший інструмент у досягненні високої якості життя в державі.**

Основна мета бізнесу, окрім отримання прибутку, - виробництво конкурентноспроможного високоякісного продукту, морального, нового і творчого. Водночас бізнес розвивається гармонійно тільки в тому легальному просторі, де держава заохочує підприємницьку ініціативу, судова система захищає від свавілля і ніхто не бореться з багатством, а долає бідність.

Коли виконуються ці три умови, народжується нова філософія бізнесу: бізнес стає соціально відповідальним законодавцем мод, основним ініціатором прогресу і визнаним у суспільстві авторитетом.

При такому суспільному визнанні і заохоченні бізнес стає основним інвестором в науку, освіту, культуру та суспільну сферу. Процвітання дедалі більшої кількості людей навколо бізнесмена стає головним підтвердженням його успіху в житті.

Питанням державної ваги стає визнання суспільством прогресивної ролі бізнесу як сили, що забезпечує високий рівень і якість життя громадян і суспільства, фінансує науку, культуру, освіту.

Ми маємо спільними зусиллями подолати залишки радянської більшовицької свідомості в головах українців **ізвільнити свідомість українців від теорії класової боротьби і соціальної ворожнечі**. Щоб бізнесмени не соромилися свого таланту поведження з енергією грошей, а громадяни не заздрили "легкому життю багатіїв", потрібні спеціальні дії.

Необхідне широке громадське інформування і державна програма з навчання і роз'яснення громадянам загальних закономірностей розвитку сучасного бізнесу, економіки суспільства і держави. Починаючи з найпростішого пояснення процесу створення прибутку як ресурсу розвитку всього суспільства і закінчуючи загальними знаннями макроекономіки та її основних закономірностей. **Прищеплення навичок поведження з фінансами - починаючи з домашніх і закінчуючи корпоративними - завдання суспільної й державної ваги.**

Бізнес-середовище і суспільство в цілому потребують постійної кваліфікованої дискусії щодо **соціальної відповідальності бізнесу** - починаючи зі зрозумілої відповідальності за наявність платоспроможного покупця і закінчуючи відповідальністю за рівень громадського духовного і морального благополуччя. **Приклади соціально-відповідальної поведінки бізнесу мають заохочуватися і ставати правилом для більшості.**

Малий, середній та великий бізнес мають різні завдання і суспільну роль. А отже, держава зобов'язана розробити різні регулятори та мотивації для розвитку кожного з існуючих типів бізнесу.

Малий бізнес надає широке поле для застосування талантів, навичок, професійної майстерності та кмітливості **мільйонів людей, для яких почуття господаря власної долі є головним мотивом для самореалізації**. Малий бізнес формує частину середнього класу і створює основу для переростання в середній бізнес, при цьому залишаючись величезною ємкістю для нових підприємців.

У сфері малого бізнесу держава має встановити мінімальне оподаткування і спрощену систему адміністрування податків - і не втручатися!

Середній бізнес - це основна частина бізнесу, яка **внутрішній ринок національними продуктами та послугами, створює мільйони робочих місць і є основою середнього класу**. При правильній економічній політиці середній бізнес - життєздатний, стійкий організм, що самоорганізується.

Головне завдання держави у сфері середнього бізнесу - створити стабільні, зрозумілі і прогнозовані правила гри та гарантувати судовий захист прав.

Середній та малий бізнес - це основа матеріального добробуту, стабільності та стійкості в суспільстві. Отже, завданням держави є створення для нього умов спокійного й прогнозованого стійкого зростання, дерегуляція, захист від зазіхань

великого бізнесу і стабільне стимулююче оподаткування.

Великий бізнес

Великий національний бізнес і транснаціональні українські компанії - це концентрація великого виробничого, фінансового та інвестиційного ресурсу. Звідси великий бізнес - це ресурс прориву, стрибка у розвитку економіки держави.

Отже, у проектах технологічного, інноваційного, соціально-економічного та культурного прориву ресурси й можливості держави та великого бізнесу необхідно об'єднувати в інтересах досягнення суспільно значущого результату.

Особлива роль великого бізнесу - це участь у міжнародному виробництві та комерції.

Сьогодні на міжнародних ринках існує лише два види акторів:

- 1) великий бізнес і транснаціональні компанії;
- 2) держава як основний лобіст і захисник інтересів великого національного бізнесу на міжнародному рівні.

Якщо Україна оголошує курс на активну позицію країни-виробника, вона зобов'язана мати і підтримувати великий національний та транснаціональний український бізнес, забезпечуючи його конкурентоздатність.

Головне завдання держави по відношенню до великого українського бізнесу - просувати його інтереси на міжнародні ринки та забезпечити на внутрішньому ринку за допомогою антимонопольного законодавства чітке відмежування сфери діяльності великого бізнесу від середнього та малого бізнесу.

Бізнес має стати головним замовником науки. Запит бізнесу як найбільш рухомої ділянки суспільно-економічних відносин, повинен підтримуватися державою посередництвом розвитку спільних наукових проектів, створення технопарків, пільгування витрат на фінансування наукових досліджень і впроваджень.

Середній клас

Ідея країни миру та соціальної гармонії являє собою спільний інтерес та спільну мету для всіх соціальних груп українського суспільства. Нам треба пройти складний шлях від рівності у бідності при радянській владі до рівності можливостей у новій сучасній країні миру й соціальної гармонії.

За наявності невеликого державного багатства **цей шлях можна пройти лише поетапно**, створюючи одну за одною верству матеріально і духовно багатих людей.

На нинішньому етапі основні зусилля мають бути зосереджені на забезпеченні матеріального, духовного й чисельного зростання "середнього класу". Окрім середнього класу, соціальними партнерами у розв'язанні цього завдання стають держава та великий бізнес, які кровно зацікавлені у стабільному суспільстві і високій купівельній спроможності населення.

До соціальної групи достатньо забезпечених громадян, яку заведено називати **"середнім класом"**, мають увійти підприємці, судді, кваліфіковані робітники, чиновники, фермери, вчителі, лікарі, технічна, творча та наукова інтелігенція, військові та працівники правоохоронних органів, домогосподарки, працівники вільних професій - спортсмени, адвокати, нотаріуси, діячі мистецтва. **Численний "середній клас" - база й сила громадянського суспільства.** Фінансова основа середнього класу - це середній та малий бізнес, добре оплачувана робота за наймом або державна служба, а також спадок.

Якщо завдання якісного зростання "середнього класу" буде успішно розв'язане протягом найближчих 10 років, країна зможе всі зусилля та ресурси спрямувати на соціальну адаптацію матеріально незабезпечених громадян і розв'язати остаточно проблему бідності.

Розв'язання проблеми бідності без опори на великий національний капітал та

середній клас - соціальна утопія.

Будь-яке суспільство та держава мають знаходити гармонійний баланс між багатим, середнім класом та бідними. В іншому разі виникають соціальні конфлікти, і суспільство "розривається зсередини".

Невиправдано високий рівень перерозподілу багатств через державу та глобальні соціальні гарантії породжують зростання споживацьких настроїв. Утриманці, які можуть, але не хочуть працювати, починають сприймати наявні блага як природний стан речей і вимагають дедалі більшого.

Виробники товарів та послуг, як власники, так і найняті працівники, які змушені дедалі більшу частину своїх прибутків віддавати тим, хто не хоче працювати, хоча має для цього можливості, відмовляються це робити і "йдуть у тінь".

Значний перерозподіл багатств через державу викликає все більшу бюрократизацію, звуження реальної демократії і як наслідок - відчуження громадян від великої частини результатів їхньої праці і відсторонення їх від участі у справах держави.

Закономірними стають зростання апатії, зниження підприємницької ініціативи і в цілому - приватної ініціативи. Сповільнюються темпи науково-технічного прогресу. Апарати управління стають громіздкими, неповороткими та інертними і врешті - прагнуть в будь-який спосіб "законсервувати" бюрократичну систему. Утворюється глибока прірва між народом та владою. Це - шлях до краху.

Соціальну політику України буде побудовано на засадах максимального стимулювання активної життєвої позиції індивідуума.

Ми не повинні захочувати нероб - це не в українській традиції працелюбних і відповідальних господарів своєї долі.

Але ми повинні піклуватися про тих, хто потребує допомоги, - це в традиції українського милосердя та філософії серця.

Основними видами соціального захисту стануть:

- соціальна допомога,
- соціальний наступ,
- соціальна винагорода.

Три види соціального захисту об'єктивно відповідають наявності трьох груп громадян, які потребують соціального захисту держави.

Соціальна допомога поширюватиметься на тих громадян, хто у зв'язку з об'єктивними обставинами не може повноцінно працювати або забезпечити себе: пенсіонери, інваліди, діти-сироти, новонароджені.

Група цих громадян - глобальна, бо всі, хто до неї належить, **вимагають однакової соціальної допомоги.**

Завдання соціальної допомоги - забезпечити їхнє проживання на рівні не нижчому від прожиткового мінімуму.

Виплати в цій групі будуть однаковими для всіх категорій, незалежно від майнового стану родин, у яких проживають ці громадяни.

Пенсіонери, крім соціальної пенсії, матимуть також право на трудові пенсії, які будуть різними залежно від часу та якості праці, а також від реально отриманої за час роботи заробітної платні. Система недержавних пенсійних фондів та добровільного пенсійного страхування захоплюватиметься системою спеціального оподаткування.

Соціальний наступ поширюватиметься на громадян, які мають можливість при певній допомозі самостійно соціально адаптуватися. До цієї групи належать: студенти, молоді сім'ї, сім'ї з дітьми, багатодітні родини, безробітні, громадяни, які потерпіли через стихійні лиха чи катастрофи.

Вони потребують **підтримки, яка дасть їм додаткові можливості, навички, ресурси для кращої соціальної адаптації та подальшої активної діяльності.**

Ця група - неоднорідна, неглобальна. Тому щодо громадян, які входять до неї, має застосовуватися **принцип адресного соціального наступу**, який враховує матеріальне становище як громадянина, так і його родини, особисту ініціативу та соціальний результат.

На особливу увагу в суспільстві, що розвивається, заслуговують соціальні програми підтримки молоді та студентів як головного людського ресурсу для прориву до нової якості життя. Соціальний наступ для них матиме характер активного прискорювача, мотиватора розкриття здібностей молодого людини.

Соціальну винагороду буде адресовано громадянам, які здійснили соціально значущі вчинки для суспільства та держави. До цієї групи належать: ветерани війни та учасники воєнних дій, ліквідатори, герої, видатні діячі у різних сферах діяльності.

За характером соціальна винагорода - це матеріальна частина тієї суспільної та державної вдячності, на яку заслуговують громадяни України, що відзначилися. Це - знак громадської вдячності та обов'язку.

Розмір соціальної винагороди буде встановлено у твердій сумі щодо кожного виду виплат. Він не залежатиме від майнового стану громадянина чи від інших видів соціального захисту, які він отримує.

Для того, щоб соціальні фонди держави були повні, вимагається дотримання двох умов:

- платники податків мають їх сплачувати;
- групи громадян, які потребують соціального захисту, не повинні зловживати правом на соціальний захист.

Для забезпечення цих умов буде зроблено таке:

- наведено порядок в усіх соціальних фондах;
- створено єдиний реєстр соціальних агентів;
- введено єдиний соціальний податок за оптимально низькою ставкою;
- соціальні фонди буде внесено до бюджету;
- проведено загальну лібералізацію оподаткування;
- введено жорсткий контроль за витрачанням бюджету, в тому числі соціальних фондів;
- підвищено якість державних послуг та соціальної допомоги.

Громадянське суспільство та держава-гувернер

Є таке чудове слово - Країна. Що це таке? **Це єдиний організм, що складається з громадян (індивідуумів), суспільства та держави.** Україні - лише 14 років. Ще тільки народжуються нові покоління вільних українців. Поки що все доросле населення - родом із тоталітарного Радянського Союзу. **В цій державі людина була "гвинтиком", нічим, держава ніколи її не питала, що робити, і безцеремонно втручалась як в її приватне життя, так і в питання особистого життя і смерті індивіда.**

Так само, як з людиною, СРСР поведився і з природою: річки повертали проти течії, гори: висаджували у повітря, ядерні бомби випробовували на відкритих полігонах разом з людьми.

Це - наш спадок. З ним нам працювати і долати його довгі роки. Сьогодні перед Україною стоїть завдання цілковито реформувати державу і суспільство.

Головне питання реформи: що в найближчі два десятиліття ми маємо будувати -

сильну державу чи сильне суспільство?

Відповідь очевидна: сильне громадянське суспільство. Бо при відсутності розвиненого громадянського суспільства і наявності спадку тоталітарного режиму Україна ризикує знову скотитися до рівня авторитарної, недемократичної держави.

Головне завдання реформи української держави та суспільства - поставити на перше місце людську особистість і визнати головною цінністю людське життя в гармонії з природою.

Як же окремих індивід може найефективніше впливати на владу? Найефективніший інструмент - це громадянське суспільство.

Наше завдання - навчити людину формулювати свої бажання й цілі, доносити їх до влади, вимагати їх виконання і контролювати таке виконання.

Неосвічені, аморальні й бездуховні люди завжди самі спокушають владу маніпулювати ними. Тому ми наполягаємо на першочерговому розвитку освіти, культури та інформації - без них ні яскрава індивідуальність, ні громадянське суспільство неможливі.

Лише в результаті узгодженої й планомірної громадської діяльності ми зможемо створити "висхідну" країну, де інтереси людини, громадянського суспільства і державної влади будуть гармонізовані й оснащені безвідмовними інструментами взаємної комунікації та контролю.

Українське суспільство вимагає:

- **утвердження ролі людини й суспільства як головних замовників та контролерів усіх процесів у державі;**
- **формування громадянської свідомості;**
- **об'єднання зусиль суспільства навколо усвідомленої й проголошеної картини майбутнього країни.**

Сьогодні українська держава слабка, державний апарат малоефективний. У цьому - один з головних факторів, поштовхів для розвитку самоорганізації громадян, усвідомлення ними відповідальності за власне життя та добробут. **Це - природний шлях до зростання громадянської самосвідомості і до побудови громадянського суспільства.**

З метою законодавчої підтримки діяльності громадських організацій, місцевого самоврядування, професійних об'єднань як суб'єктів громадянського суспільства буде внесено істотні зміни до українського законодавства.

Всеукраїнські громадські організації повинні мати право законодавчої ініціативи, як на місцевому рівні, так і на рівні парламенту. З метою посилення впливу думки громадян на прийняття рішень місцевими та державними органами законодавчої та виконавчої влади буде розширено коло питань, що вимагають затвердження **на референдумах (віче) - як місцевих і крайових, так і всеукраїнських.** Принципи прямої демократії, віче мають вводитися скрізь, де це дозволяє структура сучасного суспільства.

Громадські організації не платитимуть жодних податків, крім податків на заробітну платню. Орендна плата в державній та муніципальній власності для громадських організацій буде регулюватися спеціальною понижувальною шкалою.

Міське самоврядування буде організовано за принципом соціополісів, що мають самостійну податкову базу для фінансування власних повноважень. При цьому до особливих повноважень буде віднесено всі функції, що забезпечують повноцінне життя людини.

Буде проведено **децентралізацію функцій держави** на рівень місцевого самоврядування, з передачею відповідних фінансів разом з податками і податковою базою. Функції держави та місцевого самоврядування буде чітко розмежовано і практику передачі повноважень - припинено. Внаслідок реалізації цієї програми буде

досягнуто оптимальної пропорції між місцевими та державним бюджетом як 60:40. Головною функцією держави у відношенні територій буде створення разом з органами місцевого самоврядування соціополісів **проекту розвитку краю** та фінансування його за рахунок державного бюджету розвитку. Губернатор краю виконуватиме функції менеджера проекту розвитку краю і очолюватиме Комітет з розвитку краю.

Вибори мерів міст здійснюватимуться депутатами місцевого самоврядування, щоб забезпечити злагоджену роботу та відповідальність політичних сил, представлених у місцевому самоврядуванні. З метою остаточної відмови від спадку тоталітарного минулого місцеві органи самоврядування мають змінити назву "ради".

Нам потрібна держава, яка поводить себе як добрий виховник.

Абсолютна більшість громадян України хоче, щоб держава виконувала саме ці функції і керувалася саме цими принципами.

Це держава, яка має такі функції:

- виховує і прищеплює навички;
- допомагає і захищає;
- обслуговує громадянина й суспільство.

Це держава, принципами роботи якої є:

- високий професіоналізм;
- повага до людей, які її найняли, підпорядкування їхнім вимогам та відповідальність перед ними;
- невтручання в особисте життя громадян, які її найняли.

Держава не повинна втручатися в особисте життя громадянина і компетенцію місцевого самоврядування; вона повинна підвищити якість державних послуг.

Усі найважливіші державні рішення мають прийматися з урахуванням вивчення думки суспільства. Для цього буде широко використовуватися практика не лише референдумів, але й публічних досліджень громадської думки, опитувань, широких публічних обговорень.

При органах державної влади обов'язково мають бути створені громадські консультативні комісії - як представницькі структури громадянського суспільства.

В результаті реформування посттоталітарної системи правоохоронних органів буде **істотно переглянуто і звужено компетенцію, роль та місце силових структур** в українській державі. Водночас за рахунок введення нових норм та правил, оздоровлення системи правоохоронних органів **буде підвищено особисту, громадську та корпоративну безпеку.**

Шляхом поступової та поетапної реалізації соціальних програм буде забезпечено **забезпечено рівність статей у державній владі.** Сучасне життя безапеляційно вимагає поєднання чоловічої й жіночої психології, чоловічої й жіночої моделі управління процесами. Модель, що поєднує чоловічу волю й імператив з жіночою інтуїцією й практичністю, - найуспішніша у сучасній політиці, економіці, управлінні.

Адміністративно-територіальна реформа

Адміністративна реформа - це комплекс заходів, що мають на меті підвищення ефективності системи публічного управління у державі

Територіальна реформа - комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію територіальної основи діяльності державної влади та місцевого самоврядування. Адміністративно-територіальна реформа - це системне об'єднання першого і другого.

Навіщо і чому Україні необхідна адміністративно-територіальна реформа?

Адміністративно-територіальний устрій України отриманий у спадок від Радянського Союзу, і відтоді фактично він не змінився. Варто згадати, що кордони територій областей, міст та районів у радянській тоталітарній державі визначалися на підставі розрахунку швидкості військової мобілізації та чисельності партійних організацій комуністичної партії. **Адміністративно-територіальний устрій України у складі СРСР обслуговував завдання тоталітарної держави-патрона та адміністративно-планової економіки.**

Після здобуття незалежності **Україна оголосила курс на створення демократичної держави та ринково орієнтованої економіки.** Отже, і такі глобальні інструменти, як адміністративний і територіальний устрій, мають відповідати новим завданням держави і суспільства.

Однак тут існує суперечність, **конфлікт між проголошеними цілями і тими інструментами**, які у нас є. У зв'язку з цим багато законів не виконуються, діяльність влади часто неефективна, якість державних та муніципальних послуг низька, поглиблюються суперечності між місцевими самоврядуваннями та виконавчою владою.

Сучасний адміністративно-територіальний устрій України по суті залишається апаратом обслуговування авторитарної влади та планово-адміністративної економіки, а отже, не відповідає завданням ні демократичного суспільства, ні нової держави. І навіть більше, **саме такий адміністративно-територіальний устрій постійно провокує владу до відмови від демократичних та ринкових принципів управління і до повернення до авторитарної моделі - у цьому постійна небезпека.**

Ось чому проведення адміністративно-територіальної реформи є необхідним і одним з найважливіших інструментів у перетворенні української держави з держави-патрона на державу-гувернера і радянського суспільства - на громадянське суспільство.

Усі 14 років незалежності України робилися спроби розробити й провести адміністративно-територіальну реформу, однак вони провалилися. Чому?

Бо не було чіткого бачення перспектив розвитку держави і суспільства - не було стратегічного плану розвитку країни. При відсутності такого бачення проведення настільки складної реформи стає об'єктивно неможливим.

Для успішного проведення адміністративно-територіальної реформи необхідно дотримуватися кількох правил:

1. Реформа починається лише після прийняття суспільством довготермінового плану розвитку країни. Термін реформи не може бути меншим ніж 10 років.
2. Перед початком реалізації реформи проводиться якнайширша роз'яснювальна робота в суспільстві. Цей етап складатиме не менш як один рік цілеспрямованої та потужної роботи, в тому числі з використанням засобів масової інформації. В результаті більшість громадян мають усвідомити цілі, завдання реформи, а також громадські та особисті переваги від її проведення.
3. У плані реалізації реформи детально пояснюються етапи, терміни та порядок проведення кожного етапу. Реалізація плану постійно висвітлюватиметься у ЗМІ і супроводжуватиметься відкритими обговореннями ходу реформи.

Адміністративно-територіальну реформу можна провести у будь-якій країні

лише за умов бачення суспільством картини майбутнього, глибокої підготовки, значного терміну й публічності процесу.

Метою адміністративно-територіальної реформи є гармонізація компетенції та відповідальності держави та місцевого самоврядування, висока якість публічних послуг, розвиток інституту територіальних громад та розкриття творчого потенціалу щодо самоврядування громадян України.

Основними завданнями адміністративно-територіальної реформи в Україні є:

1. Створення адміністративних і територіальних інструментів, що відповідають завданням розвитку демократичного, мирного й соціально гармонійного суспільства і держави-губернера. **Сильне громадянське суспільство й комфортна для громадянина держава - результат реформи.**

2. **Децентралізація влади і чітке розмежування компетенції та фінансів держави та місцевого самоврядування.** Значне підвищення якості державних та муніципальних послуг.

3. Передача місцевому самоврядуванню більшості повноважень, пов'язаних із забезпеченням життєдіяльності людини. Перегляд податкового й бюджетного законодавства для досягнення співвідношення місцевих бюджетів до державного як 60:40.

4. **Визнання територіальної громади (повітів, волостей) первинним рівнем самоврядування з передачею відповідних компетенцій та фінансів.**

5. **Визнання соціополісу основною базовою муніципально-територіальною одиницею.** Розвиток соціополісів як самоврядних центрів життєдіяльності людини.

6. **"Зшивання" країни по горизонталі, в тому числі шляхом створення максимально самодостатніх дев'яти країв за принципом інфраструктурної єдності та спільності інтересів розвитку,** в тому числі шляхом прив'язки нових кордонів регіонів до великих національних та транснаціональних інфраструктурних проектів.

7. Запровадження принципу рівномірного розвитку територій, **усунення причин надмірних перетікань ресурсів на користь столиці. Визначення спеціалізації країв** та передача відповідних ресурсів, що забезпечить внутрішньоукраїнську та міжнародну спеціалізацію країв.

8. **Перехід від галузевого принципу публічного управління до функціонального.** Зміна структури виконавчих органів державної та місцевої влади і перехід до проектного планування та фінансування.

9. **Реформа державної служби та реалізація програми "дорогий бюрократ".**

10. **Створення нових кордонів округів: військових, судових, прокурорських, міністерства внутрішніх справ та служби безпеки.** Ці кордони не повинні збігатися з кордонами країв та соціополісів, щоб забезпечити незалежність і об'єктивність роботи правоохоронних та судових органів. Місцеве самоврядування повинно мати право власного забезпечення внутрішньої безпеки, в тому числі муніципальною міліцією або добровільними об'єднаннями громадян щодо захисту громадського порядку.

Нова модель адміністративно-територіального устрою передбачає **три типи адміністративно-територіальних одиниць:**

1. краї та автономна республіка Крим;
2. округи та міста на правах округів - соціополіси;
3. громади (повіти, волості) та факультативні громади.

Кожний тип має свою власну компетенцію та повноваження, які забезпечені власними закріпленими фінансами. Органи місцевого самоврядування створюються на рівні соціополісів і громад. Краї як територіальні об'єднання громад і соціополісів, що об'єднані спільним інтересом розвитку, утворюють на виборній основі комітет з питань розвитку краю, а губернатор краю, якого призначає держава, виконує функції менеджера проекту розвитку краю.

Оскільки жодна система не здатна реформувати себе зсередини, **для проведення адміністративно-територіальної реформи необхідно створити тимчасовий спеціальний орган.** Його буде виведено з прямого підпорядкування будь-якій посадовій особі в державі і сформовано з висококваліфікованих фахівців у сферах законодавчої, виконавчої, судової влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, права та економіки. Цей орган має діяти за проектним принципом та фінансуватися окремим рядком у бюджеті.

В результаті реформи різні групи населення отримають свої переваги:

- молодь - нові можливості для самореалізації,
- люди середнього віку - забезпечення умов та стабільність зростання та ділової активності,
- люди похилого віку - збереження стабільності та підвищення рівня соціальної захищеності.

В цілому Україна як країна стане зручнішою для життя людини, вона буде гармонійно розвиватися і позбудеться надмірного тиску з боку держави та місцевих "царків".

Судова реформа

Судова реформа має розв'язати основні завдання:

1. забезпечити для громадян та корпорацій рівний з державою захист прав та інтересів у суді;
2. забезпечити незалежне, якісне й своєчасне правосуддя;
3. зробити судову владу реальною силою у державі.

Розв'язання судового завдання вимагає **внесення ряду суттєвих змін до громадянського, адміністративного та кримінального законодавства.** Необхідна подальша реформа законодавства, завданням якої є **значне скорочення кримінально-караних діянь та переведення їх до ряду адміністративних порушень.** Україна має відмовитися від тоталітарної спадщини СРСР, в якому головним завданням держави було зробити з громадян слухняних виконавців або й в'язнів.

Слід також **радикально переглянути критерії встановлення санкцій та визначення покарання за злочини та правопорушення.** Принцип визначення покарань має керуватися пріоритетом людського життя та свободи. Позбавлення винного волі має бути надзвичайним заходом і застосовуватися лише у тих випадках, коли інші заходи впливу неефективні. Слід також взагалі **відмовитися від такого виду покарання, як конфіскація всього майна звинуваченого,** оскільки це - інструмент тоталітарної держави, за допомогою якого людину робили вигнанцем із суспільства.

Вкрай важливим також є **перегляд основ карного процесу, скасування інституту попереднього слідства у правоохоронних органах та створення судового слідства,** з передачею тільки йому функцій попереднього розслідування справ. При цьому міністерство внутрішніх справ має головним завданням захист громадян та

громадського порядку; служба безпеки стає спеціальною службою, а прокуратура одержує виключно функцію порушення карних справ та контролю за діяльністю міністерства внутрішніх справ та спеціальних служб.

Значного розвитку потребує **корпоративне право**, покликане захистити права акціонерів і самих корпорацій, оскільки архаїчність та недосконалість корпоративного законодавства не дають можливості судам здійснювати якісне і своєчасне правосуддя за даними категоріями справ.

З метою боротьби зі зловживаннями, слід внести зміни до громадянсько-процесуального кодексу та встановити **жорсткूपідсудність розгляду громадянських справ за місцем перебування відповідача**.

Об'єктивно назріла необхідність підвищення ролі Верховного Суду в аналізі судової практики та виробленні алгоритмів однакового застосування законів у різних гілках судової влади.

З метою забезпечення незалежності суддів від втручання місцевої влади межі судових округів не збігатимуться з адміністративно-територіальними межами, а також з межами округів міністерства внутрішніх справ, прокуратури, податкових адміністрацій та служби безпеки.

Щоб забезпечити незалежність судів від державного втручання, необхідно надати судовій системі право самостійно здійснювати фінансове й матеріально-технічне забезпечення суддів та судів. В іншому разі влада безконтрольно втручатиметься в діяльність судів через Судову адміністрацію. Шляхом регулювання фінансових та матеріально-технічних потоків фінансуються і забезпечуються здебільшого "слухняні". Водночас незалежні судді та суди ледве животіють.

Матеріально-технічне забезпечення, приміщення судів мають відповідати найкращим зразкам якості, порядку, естетики, щоб викликати повагу громадян до судової системи.

Якісне правосуддя неможливе без якісного виконання судових рішень. Суддя не матиме мотивації для напруженої та якісної роботи, якщо не буде впевнений, що виголошене ним рішення буде виконано. Щоб громадяни вірили в правосуддя, судові рішення мають виконуватися невідворотно і своєчасно. Держава, маючи у своєму розпорядженні службу виконання рішень, часто зловживає своїм владним впливом і не виконує рішень судів, фактично втручаючись у такий спосіб у правосуддя. Для забезпечення гарантій невтручання держави до процесу правосуддя та реалізації принципу якісного та своєчасного виконання правосуддя необхідно передати судам функції виконання судових рішень.

Водночас необхідно переглянути порядок притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності й удосконалити систему кваліфікаційних та дисциплінарних інституцій, що забезпечують контроль над професійною придатністю суддів і високою якістю здійснення правосуддя.

Щоб забезпечити незалежність суддів від громадян та корпорацій, а також їхню непідкупність, слід забезпечити високий матеріальний добробут суддів та членів їхніх родин. Дешеве правосуддя коштує дорого, як громадянам, так і державі. Враховуючи невелику чисельність суддів в Україні, бюджетні витрати на забезпечення матеріального добробуту як судів, так і суддів не є серйозним навантаженням на бюджет.

Судді та члени родини, котрі реально мешкають з ними, повинна мати гарантовані соціальні пакети, які передбачають:

- медичне страхування та обслуговування в медичних закладах найвищого класу;
- помешкання з розрахунку 1 кімната на 1 члена родини;
- автомобіль (службовий або оплачений особистий з розрахунку 1 автомобіль на 7 років);

- оплачені дві річних відпустки - літня планова й зимова різдвяна;
- заробітну платню, що дорівнюватиме від 10 до 30 прожитковим мінімумам, установленим законодавством України.

Навіть незначний перерозподіл коштів від правоохоронних органів до судової системи здатен розв'язати багаторічну проблему. Можна з упевненістю сказати, що це - лише питання політичної волі і дійсного бажання забезпечити незалежність суддів.

Професійний рівень і моральні якості суддів мають відповідати завданням судової реформи. Для забезпечення такої відповідності необхідний комплекс заходів, які включають у себе, зокрема:

- проведення позачергової загальної атестації суддів на предмет професійної придатності;
- проведення одноразового декларування майна і доходів суддів та членів родин, котрі мешкають разом із ними, з метою введення подальшого контролю над видатками;
- запровадження жорстких регламентів підвищення кваліфікаційних та дисциплінарних інституцій, що забезпечують контроль над професійною придатністю суддів та високою якістю відправлення правосуддя;
- після закінчення проведення комплексної реформи судової системи - запровадження практики вивчення громадської думки щодо морально-етичних якостей, які діють в оновленій судовій системі.

Можна з певністю сказати, що проведення судової реформи - це лишень питання політичної волі та дійсного бажання забезпечити незалежність суддів.

Національна безпека

Національна безпека - це стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави, суспільних цінностей від зовнішніх та внутрішніх загроз. У тоталітарній державі національна безпека розуміється передусім як безпека керівників держави - як від зовнішніх ворогів, так і від власних громадян.

Головна відмінність національної безпеки у демократичній державі - це пріоритет захисту людини.

Нова доктрина національної безпеки в Україні має забезпечувати захист інтересів індивіда, громадянського суспільства, корпоративного сектора (виробників) та держави. З цього слід виділяти особисту, громадську, корпоративну та державну безпеку.

Серед багатьох об'єктів захисту в системі національної безпеки, що підлягають особливому захисту в найближчі два десятиліття, ми визнаємо таке.

Людина й особиста безпека: приватне життя і приватна власність, культура, здоров'я, природа та екологія, свобода віросповідання, свобода у виборі місця проживання та професії, свобода переміщення.

Суспільство: свобода зібрань, свобода слова, свобода в організації та діяльності громадських організацій та партій, свобода від корупції, захист суспільної моралі, громадський порядок, захист культурних цінностей.

Корпорації: захист приватної та корпоративної власності, захист комерційної таємниці, захист інтересів українських корпорацій на міжнародних ринках.

Держава: безпека кордонів і територій, військова безпека, екологічна безпека, безпека ядерних об'єктів, безпека газових, нафтових та хімічних трубопроводів, захист від тероризму, економічна безпека держави.

Першочерговим і системоутворюючим завданням є реформа "силових"

Відомств.

Система національної безпеки - атрибут влади, а не її інструмент. **Головна мета реформи - поставити силові відомства на службу людині, суспільству та державі, а не владі чи її окремим представникам.**

Нова філософія національної безпеки України полягає в такому:

- **перетворення української держави з посттоталітарної на демократичну;**
- **пріоритет людини та її прав;**
- **європейський цивілізаційний вибір та активний нейтралітет.**

Основою нової філософії національної безпеки є верховенство права та дієві механізми розв'язання конфліктів між інтересами особистості, бізнесу, суспільства та держави. При цьому пріоритетом визнаються інтереси особистості, індивідуума. Людина в безпеці - отже, у безпеці суспільство і держава.

Особиста та громадська безпека неможливі без виховання відповідального громадянина, здатного усвідомити своє "я" через суспільне "я". А отже, національна ідея "Україна - це я!", освіта, культура та інформація - основа національної безпеки країни.

Корпоративні права та корпоративне право в Україні перебувають у зародковому стані і потребують значного законодавчого розвитку.

Однак найголовнішим завданням є реформування державного сектора системи національної безпеки.

Українська держава успадкувала радянську тоталітарну й "кадебізовану" систему правоохоронних органів, спецслужб та армії. Збереження таких недемократичних структур всередині нової держави постійно посилює ризик повернення до авторитарної влади і тоталітарної держави.

Нереформовані правоохоронні органи, спецслужби та армія - загроза національній безпеці України.

Принципами організації державного сектора системи національної безпеки мають стати:

- громадянський демократичний контроль над діяльністю військової організації держави;
- організаційне та нормативно-правове розмежування функцій вищого політичного керівництва від оперативно-виконавчих;
- централізація управління державним сектором системи національної безпеки;
- стратегічне мислення та посилення аналітичної складової в роботі органів системи національної безпеки;
- домінування функції попередження та профілактики над реагуванням.

Докорінної зміни вимагає підхід до законодавчого забезпечення функціонування структур у сфері національної безпеки. Нове законодавство має **регулювати саме порядок функціонування структур**, а не функції як такі. Так, наприклад, має бути "Закон про поліцію", а не "Про охорону громадського порядку". Чітка правова регламентація діяльності структур дасть змогу забезпечити правильну організацію їх діяльності, розмежування повноважень, а отже - можливість контролю за діяльністю через контроль за результатами діяльності.

Так званий "силовий блок" держави має складатися з чітко розділених:

- системи правоохоронних органів держави;
- системи державних спецслужб;
- системи збройних сил держави;
- системи прогнозування, попередження та реагування на надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру.

Метою реформи є:

- ефективний стратегічний рівень управління силовими відомствами;
- якісне спеціальне інформаційно-аналітичне забезпечення керівництва держави;
- цивільне міністерство внутрішніх справ із сучасною поліцією;
- муніципальний рівень як основний рівень у системі захисту правопорядку;
- проведення досудового слідства тільки в системі судової влади;
- розділення функцій технічного збирання оперативної інформації та її застосування;
- створення дієздатних збройних сил, які відповідають потребам сучасної нейтральної держави і готові взяти участь у миротворчих операціях під егідою ООН.

Надзвичайно важливими завданнями є:

- **демлітаризація невійськового сектора національної безпеки.** Військовими мають залишатися лише військові;
- **створення єдиного органу технічного збирання оперативної інформації,** який не має права використовувати цю інформацію;
- перетворення силових структур із **каральних на правоохоронні;**
- **чіткий розподіл компетенції** між спецслужбами, правоохоронними органами, судовими слідчими управліннями та прокуратурою;
- **створення нової інституціональної культури у силових відомствах.**

Це вимагатиме тривалої роботи з **перенавчання, перепідготовки і підготовки персоналу,** введення нових стандартів професійної поведінки в цілому. Таке завдання вимагає переорієнтації на європейські стандарти з радянсько-російських стандартів навчання, професійної підготовки та ідеологічного виховання кадрів.

Цивільне міністерство внутрішніх справ у результаті реформи матиме таку компетенцію:

- регіональна політика;
- національна та міграційна політика;
- поліцейна діяльність;
- прогнозування, попередження та реагування на надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру.

При цьому, з метою усунення ґрунту для зловживань, міністерство буде позбавлене права виконання довгострокових програм реабілітації та відновлення територій після надзвичайних ситуацій.

Юридичне оформлення статусу нейтральної позаблокової держави та укладення багатосторонньої угоди щодо стратегічної безпеки дасть змогу переглянути доктрину збройних сил України. Її основою стануть:

- значне поетапне скорочення збройних сил;
- поступовий перехід до професійної армії;
- запровадження інституту загальногромадянської мобілізаційної підготовки;
- поступове переоснащення армії за стандартами НАТО;
- посилення антитерористичного захисту.

З метою забезпечення реформи збройних сил буде реалізовано спеціальну програму перепідготовки та перепрофілювання військовослужбовців, яка забезпечить як підвищення якості та ефективності служби військових, так і спеціальну адаптацію тих, що звільняються у запас.

Легалізація економіки

Реалізація суспільством та державою ідеї національного економічного егоїзму, а також нової філософії бізнесу та соціальної політики стає можливою лише за умови легалізації економіки. Тільки легальна економіка стає полем гуманної взаємодії та взаєморозуміння між різними верствами суспільства. Тільки легальна економіка задіє такі сучасні інструменти, як страхування, фондовий та фінансовий ринок, іпотека, корпоративне право. Тільки легальна економіка стає зацікавленою в інвестиціях в науку, науково-дослідницькі роботи, довгостроковий розвиток. Тільки країна з легальною економікою може стати східноєвропейським офшором.

Необхідний Україні "стрибок", "ривок" у модернізації виробництва, зростанні продуктивності праці і в підвищенні індивідуального та національного багатства українців можливий лише за умови легалізації економіки.

Якщо поставити за ранжиром проблеми економіки України, то на перше місце, поза конкуренцією, має стати проблема тіньової економіки. Чому її розв'язання таке важливе? Через те, що на сьогодні тіньова економіка не лише починає суттєво гальмувати економічний розвиток кожного громадянина і держави в цілому, але й стає серйозною перепорою для розвитку демократичних інститутів, прав людини, громадянського суспільства в Україні.

В історії незалежної України тіньова економіка принесла як користь, так і шкоду. Зокрема, вона пом'якшила для мільйонів людей та підприємств наслідки непрофесійної, бездарної податкової політики, бюджетного злодійства та зловживань, грубих прорахунків у кредитно-грошовій політиці, руйнування банкової системи. Вона допомогла мільйонам громадян купити собі пристойне житло, засоби транспорту, стати туристами та поїздити світом, оплатити нормального рівня медичне обслуговування та освіту собі й дітям.

Саме тіньова економіка, з якої корислива пострадянська бюрократія не змогла здерти податки (щоб їх же й привласнити), дала змогу мільйонам людей відчутти смак ринкових механізмів, економічної свободи, відповідальності за свої дії, і зрештою - смак нового способу життя.

Та є й інший бік. Від тоталітарної держави СРСР ми успадкували традицію управління за таким принципом: створити жорсткі правила - провокувати і давати можливість ці правила порушувати - за рахунок порушень отримати "компромат" на кожного - і керувати, використовуючи шантаж і можливість у будь-який момент усунути з соціального життя будь-кого шляхом притягнення до відповідальності. Або, як тепер кажуть в Україні, - "підчепити на гачок". Тіньова економіка - найкраще середовище для такого способу управління. Образно кажучи, на такому гачку тією чи іншою мірою перебувало все населення країни.

За роки незалежності закони в економічній сфері в Україні порушували всі до одного. А до відповідальності влада притягує і притягуватиме лише тих, хто їй не догодив (або байдужий). Причому будь-яка влада, сьогоднішня чи завтрашня, "добра" чи "погана". І цим знову порушується принцип рівності перед законом усіх громадян.

Вихід із цієї ситуації один. Якщо неможливо покарати всіх поголовно, то треба всіх поголовно пробачити. Підвести ризику під першим етапом заробляння грошей, угамування незнаних досі апетитів, накопичення первинних капіталів - і пробачити шляхом оголошення двох амністій: амністії капіталів та податкової амністії.

Амністією капіталів та майна звільнити їх власників від відповідальності за скоєння в зв'язку з їх придбанням усіх видів злочинів, за винятком злочинів проти життя та

здоров'я громадян, торгівлі зброєю, людьми і наркотиками, тероризму. **Податковою амністією** звільнити всіх від відповідальності за несплату податків за умови сплати певного мита.

Після проведення амністій, податкової та судової реформ слід ввести **обов'язкове заповнення кожним дієздатним громадянином одноразової одночасної декларації щодо власності**, ввести однакові для всіх тверді правила та процедури й контролювати доходи за допомогою контролю над видатками. **Іншого шляху просто немає, бо у противному разі кожен, хто сьогодні чи завтра вимагатиме дотримання законів, - не має на це морального права, оскільки він ішов до влади протягом перших років незалежності, а отже так само, як усі, в той чи інший спосіб порушував закон. Ми зможемо повернути моральність у суспільство лише завдяки загальному прощенню.**

Зазначені амністії мають і економічний, і громадсько-політичний характер. Їх головною метою є отримання більшістю громадян статусу легального, повноцінного члена суспільства і залучення до економіки величезного ресурсу з тіньового сектора.

Щоб вирішити, який комплекс заходів слід провести, **треба визначитись, чому в Україні люди не платять податків. Основні причини такі:**

- Відсутність за радянської влади інституту приватної власності зумовила відсутність спадку та первинного майна (або капіталу) у наступних поколіннях. В такий спосіб, єдиним джерелом прибутку людини є те, що зароблено "тут і тепер".
- Більшість населення змушена розв'язувати первинні побутові питання - житло, одяг, харчування, транспорт, заощадження на "чорний день", гроші на медицину та освіту. Поки люди не вирішать своїх основних проблем задоволення первинних потреб, вони неохоче виконують соціальні обов'язки у вигляді сплати податків.
- Роздержавлення власності та народження ефективних національних власників, модернізація та розвиток виробництва можливі лише за умов накопичення первинного капіталу та його достатньої концентрації, що несумісно з надвисоким оподаткуванням, нерозумною амортизаційною політикою та відсутністю заохочення капіталізації.
- Податки несправедливі, вони забирають надто велику частку заробленого прибутку як у підприємств, так і у громадян. Держава нечесна у податках, особливо щодо ПДВ.
- Податки йдуть до бюджетів, які розкрадаються. Громадяни й організації, які "відривають" від себе гроші для сплати податків, знають, що вони переважно ідуть не на державні та суспільні потреби, а до кишень тих, хто розпоряджається бюджетом.
- За рахунок податків утримується армія бюрократів, які сприймаються суспільством як ворожий клас хабарників та нероб, а бюрократи як такі вважають державу своєю власністю...
- Послуги, що їх мають надавати безкоштовно, за рахунок бюджетних коштів, давно оплачуються населенням та підприємствами у вигляді хабарів, перерахувань до різних фондів тощо, а якість насправді безкоштовних послуг - неприпустимо низька.
- Безлад та зловживання у соціальних фондах, погана репутація профспілок та низька якість соціальних послуг викликають небажання платити внески до соціальних фондів.

Щоб відновити втрачену довіру громадян до закону та влади й легалізувати економіку, необхідні такі рішення:

- звільнення від податків доходів, спрямованих на перше придбання житла, перше придбання автомобіля, оплату першої навчальної, середньої та вищої освіти і

- медичних послуг, звільнення від податків депозитів громадян у банках;
- радикальне зниження ставок податків та перегляд баз оподаткування, звільнення від податків коштів, що спрямовуються на модернізацію та реконструкцію виробництва; нова амортизаційна політика; відмова від ПДВ, особливо для постіндустріальних видів діяльності та наукомістких виробництв, введення податку з роздрібного продажу;
 - мораторій на введення податку на майно та спадок як мінімум на "одне покоління" (20 років);
 - удосконалення бюджетного законодавства, жорсткий контроль над бюджетами, максимальне наближення місця розподілу бюджету до споживачів бюджетних коштів, децентралізація бюджету;
 - максимальна легалізація платних освіти й медицини, визначення видів та поліпшення якості безкоштовних державних та муніципальних послуг;
 - зниження рівня соціальних нарахувань на заробітну платню, введення єдиного соціального податку на рівні не більш як 20% від заробітної платні і введення порога для соціальних нарахувань, запровадження єдиного реєстру "соціальних агентів", ліквідація перехресного та багаторазового соціального субсидіювання та надання соціальних пільг;
 - боротьба з контрабандою шляхом усунення її причин, для чого: переглянути й спростити систему проходження вантажів, їх сертифікацію та стандартизацію, ввести автоматизацію на митницях, знизити до оптимальної величини ввізні мита та збори, відмінити оплату ввізного ПДВ;
 - відмінити конфіскацію майна як вид покарання за здійснення податкових чи економічних злочинів.

Питання податкової амністії та амністії капіталів в Україні виходить далеко за межі економічної чи фіскальної політики і є питанням зі сфери прав людини, економічної та політичної свободи і формування громадянського суспільства в цілому.

Українському суспільству та державі необхідні ефективні власники. Культ господаря - один з архетипів української нації. Українці точно знають, що держава - поганий господар, неефективний власник і управлінець. Тому питанням першочергової ваги є завершення процесу приватизації державної власності з метою створення інституту легітимних приватних власників - господарів.

При приватизації мають бути реалізовані такі принципи:

- а) перевага у придбанні завжди буде надаватися національним покупцям, якщо вони пропонують достатню ціну та план модернізації; при купівлі підприємства іноземним покупцем або українським підприємством з іноземним капіталом обов'язкова частка українського капіталу в такому підприємстві має бути не менша за 25%;
- б) будь-яка приватизація має супроводжуватися чітким планом дій інвестора щодо модернізації виробництва, яке буде контролюватися державою впродовж усього терміну дії цих зобов'язань згідно із узгодженим планом перевірок. При порушенні прийнятих зобов'язань покупцем-інвестором приватизація визнається недійсною;
- в) приватизація природних монополій чи підприємств, що надають соціально вагомі послуги (транспорт, дороги, зв'язок), супроводжуватиметься зобов'язаннями в частині цін і тарифів, виконання яких контролюватиметься державою відповідно до узгодженого плану перевірок. При порушенні прийнятих зобов'язань покупцем-інвестором приватизація визнається недійсною.

Серед інших економічних пріоритетів особливої уваги вимагають такі:

- постійна дерегуляція підприємницької діяльності, радикальний перегляд концепції дозвільної системи;
- істотне підвищення ефективності роботи антимонопольного комітету, особливо з метою недопущення поглинання малого та середнього бізнесу великим національним бізнесом;
- комплекс податкових та бюджетних заходів для усунення невиправданих економічних перекосів у бік столиці;
- перехід на енергозберігаючі технології в усіх сферах економіки;
- концентрація зусиль на винаходах та впровадженні альтернативних видів енергії;
- екологізація виробництва та економіки в цілому;
- перегляд концепції банкрутства та запровадження ефективних механізмів фінансового оздоровлення або ліквідації підприємства-банкрута.

Економіка - не самоціль. Це лише спосіб забезпечення свободи, незалежності та повнокровного життя кожного громадянина України та країни в цілому.

Земля та земельні відносини

Земля - універсальна категорія, надто для українців.

Вона не "матеріальна", не "сільськогосподарська", не "фінансово-активна", не "хлібосольна" - вона **життєво та світоглядно важлива основа існування власне українців.**

Зв'язок українців з землею захищав їх від будь-яких катаклізмів. Близькість до землі - основа сердечної теплоти, філософії серця українця. Найголовніше для нього - стояти на землі або лежати в ній, любити її та обробляти, навіть коли це не вигідно і марно з точки зору здорового глузду. Адже не за мішком картоплі їдуть, наприклад, жителі міст - працівники інтелектуальної праці - навесні обробляти свої городи. Спорідненість із землею, можливість "подлубатися" у ній дарує сили, дух, відпочинок, радість, стан задоволення.

Земля - актив нації - моральний і матеріальний. В умовах повсюдного загострення екологічної обстановки та природних катаклізмів земля України перетворюється на резерв участі країни у світових інтеграційних процесах. Зокрема, в міграціях та переселенні населення, у розвитку природного землекористування та виробництві екологічно чистої продукції, у збагаченні неродючих земель за рахунок українського чорнозему і багато в чому іще.

Отже, земля України має належати тільки українським громадянам та українській державі - **без права продажу іноземним фізичним або юридичним особам.** Вони можуть орендувати землю, але брати у власність - ні.

Українська земля, в силу географічного місцезнаходження території та унікальних покладів чорнозему - такий самий актив нації, як нафта для арабських держав.

Кожний громадянин України повинен мати право на приватну власність щодо певної, обмеженої у розмірах ділянки землі. Решта землі - спільна дольова власність усіх громадян України, що належить їм по праву українського громадянства. **Кожен громадянин України, з моменту отримання свідоцтва про народження і аж до смерті - співволодар української землі і має отримувати від того і моральне, і матеріальне задоволення.**

Принцип загальної дольової власності всіх громадян України на

землю передбачає наступні постулати:

1. За винятком землі, виділеної по квотах у приватну власність громадянам, вся решта землі - спільна дольова власність громадян. Із цього витікає правило: без всенародного референдуму не може бути прийнято рішення щодо змін правового режиму землі як спільної дольової власності громадян.

2. Створюється державний резервний фонд земель, що не підлягає господарському використанню - заповідники. Завдання заповідників - зберегти природу в її природному стані та проводити наукові дослідження природних процесів. На пильну увагу заслуговує створення заповідників чорнозему - як унікального природного ресурсу, що ним володіє Україна.

3. Вся решта землі поділяється на категорії відповідно до земельного кадастру і передається в оренду різним категоріям користувачів із встановленням орендної плати та зобов'язань щодо цільового використання земель. Термін оренди - близько 50 років з першочерговим правом орендаря на продовження оренди на такий самий строк, за дотримання умов договору. Умови оренди землі, що знаходиться під об'єктами приватної чи корпоративної власності повинні надавати володарям повні гарантії захисту від можливих зловживань сторонніх фізичних чи юридичних осіб.

4. Земельний податок, що сплачується приватними власниками землі, та орендна плата вносяться до спеціального Державного Земельного фонду, за мінусом 10%. Ці 10% земельного податку чи орендної плати на момент перерахування відщеплюються і перераховуються в бюджет того органу місцевого самоврядування, до території якого належить земельна ділянка і який займається адмініструванням земельних відносин на території місцевого самоврядування.

5. Засоби Державного земельного фонду є спільною дольовою власністю всіх громадян України. Вони в рівних долях розносяться по персональних рахунках на безособовий розрахунковий рахунок громадянина в банку за місцем його проживання. Від моменту перерахування гроші переходять у власність громадянина і можуть бути використані ним на будь-які цілі.

6. Державний земельний фонд має право протягом року розміщувати гроші під проценти у фінансових установах. Отримані внаслідок розміщення відсотки використовуються Фондом для власного утримання (згідно встановленого нормативу), а також як інвестиційний ресурс виключно на загальнодержавні програми покращання якості земель.

7. Державний земельний фонд один раз на рік публікує у засобах масової інформації, а також розсилає персонально кожному громадянину України звіт щодо доходів та видатків фонду і суму розрахункового доходу кожного громадянина України. Звіт фонду також представляється Верховній Раді України. Голова Державного земельного фонду і члени суспільної наглядової ради обираються Верховною Радою України як вищим представницьким органом українського народу.

Впровадження в Україні інституту спільної дольової власності громадян на землю вирішує кілька основних завдань:

- земля виступає як громадське багатство та елемент консолідації української нації;
- виховує індивідуальне та колективне свідоме ставлення до землі як годувальниці;
- громадяни і суспільство стають природними контролерами за якістю земель та їх використанням;

- тема землі перестає бути предметом політичних спекуляцій і ворожнечі;
- відроджуються культ землі та природи, екологічна свідомість, отримують розвиток архетипи і культура в цілому.

З метою запобігти конфліктам з тими фізичними та юридичними особами, які законно вже оформили право власності на землю, і ця власність перевищує встановлені нормативи, - буде передбачено спеціальний порядок трансформації відносин, а також чіткі, адекватні затратам компенсації.

На особливу увагу заслуговує такий український феномен, як поклади чорнозему. Об'єктивно назріла **необхідність створити Інститут чорноземів**, завданням якого стане наукове дослідження чорнозему та його "родовищ", його хімічних якостей та природних властивостей, а також відпрацювання рекомендацій щодо найбільш ефективного використання чорнозему і чорноземних земель як унікального українського ресурсу.

Надра в Україні повинні залишатися у власності держави, і розроблятися на принципах максимального природо- та людинозбереження суб'єктами підприємницької діяльності, що були обрані на підставі відкритих тендерів.

Земля України - це найважливіша складова національної безпеки, національної ідентичності та національного розвитку України.

Національна безпека

Національна безпека - це стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави, суспільних цінностей від зовнішніх та внутрішніх загроз. В тоталітарній державі національна безпека розуміється перш за все як безпека правителів держави - як від зовнішніх ворогів, так і від власних громадян. Головна відзнака національної безпеки в демократичній державі - це пріоритет захисту людини.

Нова доктрина національної безпеки в Україні повинна забезпечувати захист інтересів індивіда, громадянського суспільства, корпоративного сектора (виробників) і держави. З-поміж цього слід виділяти особисту, суспільну, корпоративну та державну безпеку.

З великої кількості об'єктів захисту в системі національної безпеки, тими, що потребують захисту протягом найближчих двох десятиліть, ми визнаємо наступні.

Людина та особиста безпека: приватне життя і приватна власність, культура, здоров'я, природа та екологія, свобода віросповідань, свобода у виборі місця проживання та професії, свобода переміщень.

Суспільство: свобода зборів, свобода слова, свобода щодо організації та діяльності громадських організацій і партій, захист культурних цінностей.

Корпорації: захист приватної та корпоративної власності, захист комерційної таємниці, захист інтересів українських корпорацій на міжнародних ринках.

Держава: безпека кордонів і території, воєнна безпека, екологічна безпека, безпека ядерних об'єктів, безпека газових, нафтових та хімічних трубопроводів, захист від тероризму, безпека інформаційного простору, а також економічна безпека держави.

Першочерговим та системоутворюючим завданням є реформа "силових відомств".

Система національної безпеки - атрибут влади, а не її інструмент. Головна ціль реформи - поставити силові відомства на службу людині суспільству і державі, а не владі або її окремим працівникам.

Нова філософія національної безпеки України полягає в наступному:

- Перетворення української держави з посттоталітарної на демократичну;
- пріоритет людини та її прав;
- європейський цивілізований вибір і активний нейтралітет.

Основою нової філософії національної безпеки є **верховенство права** та дійові механізми розв'язання конфліктів між інтересами особистості, бізнесу, суспільства та держави. При цьому пріоритетними визнаються інтереси особистості, індивідуума. **Людина в безпеці - отже, у безпеці суспільство й держава.**

Особиста та суспільна неможливі без виховання відповідального громадянина, здатного усвідомити своє "я" посередництвом суспільного "я". А отже, національна ідея України - це "я", освіта, культура та інформація - основа національної безпеки країни.

Корпоративні права та корпоративне право в Україні перебувають у зародковому стані і вимагають значного законодавчого розвитку.

Значна робота має бути проведена щодо посилення **безпеки ядерних об'єктів, газових, нафтових та хімічних трубопроводів.**

Однак найголовнішим завданням є реформування державного сектора системи національної безпеки.

Українська держава успадкувала радянську тоталітарну та "КДБ-зовану" систему правоохоронних органів, спецслужб і армії. Збереження таких недемократичних структур усередині нової держави постійно підсилює ризики повернення до авторитарної влади і тоталітарної держави.

Принципами організації державного сектора системи національної безпеки повинні стати:

- громадянський демократичний контроль над діяльністю військової організації держави
- організаційне та нормативно-правове розмежування функцій вищого політичного керівництва та оперативно-виконавчих
- централізація управління державним сектором системи національної безпеки
- стратегічне мислення та посилення аналітичної складової в роботі органів системи національної безпеки.
- домінування функції попередження та профілактики над реагуванням.

Корінних змін вимагає підхід до законодавчого забезпечення функціонування структур у сфері національної безпеки. Нове законодавство повинно **регулювати саме порядок функціонування структур**, а не власне функції. Так наприклад, має бути "Закон про поліцію", а не "Про охорону громадського порядку". Чітка правова регламентація діяльності структур дозволить забезпечити правильну організацію їх діяльності, розмежування повноважень, а отже - можливість контролю за діяльністю через контроль за результатами діяльності.

Так званий **"силовий блок" держави має складатися з чітко розмежованих:**

- системи правоохоронних органів держави;
- системи державних спецслужб;
- системи збройних сил держави;
- системи прогнозування, попередження та реагування на надзвичайні ситуації природного і техногенного характеру.

Метою реформи є:

- ефективний стратегічний рівень управління силовими відомствами;
- якісне спеціальне інформаційно-аналітичне забезпечення керівництва держави;

- цивільне міністерство внутрішніх справ із сучасною поліцією;
- муніципальний рівень як основний рівень в системі захисту правопорядку;
- проведення досудового слідства лише в системі судової влади;
- розподіл функцій технічного збору оперативної інформації та її застосування;
- створення дієздатних збройних сил, що відповідають вимогам сучасної, нейтральної держави, що готова взяти участь у миротворчих операціях під егідою ООН.

Найважливішими завданнями є :

- **демлітаризація невійськового сектора національної безпеки.** Військовими мають залишатися тільки військові;
- **створення єдиного органа технічного збору оперативної інформації**, що не має права застосування та використання цієї інформації;
- перетворення силових структур з **каральних на правоохоронні**;
- **чіткий розподіл компетенції** між спецслужбами, правоохоронними органами, судовими слідчими слідчого управління та прокуратури;
- **створення нової інституційної культури у силових відомствах.**

Це вимагатиме тривалої роботи у плані переучування, перепідготовки та у **підготовці персоналу**, впровадженню нових стандартів професійної поведінки в цілому. Ця задача потребує переорієнтації на європейські стандарти з радянсько-російських стандартів навчання, професійної підготовки та ідеологічного виховання кадрів.

Цивільне міністерство внутрішніх справ внаслідок реформи матиме таку компетенцію:

- регіональна політика;
- національна та міграційна політика;
- поліцейська діяльність;
- прогнозування, попередження та реагування на надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру.

При цьому, з метою усунення ґрунту для зловживань, міністерство буде позбавлене права виконання довгострокових програм реабілітації та відновлення територій після надзвичайних ситуацій.

Юридичне оформлення статусу нейтральної позаблокової держави та заключення багатостороннього договору про стратегічну безпеку дозволить **переглянути доктрину збройних сил України**. В її основу покладено:

- значне поетапне скорочення збройних сил;
- поступовий перехід до професійної армії;
- впровадження інституту загальногромадянської мобілізаційної підготовки;
- поступове переоснащення армії за стандартами НАТО;
- посилення анти терористичного захисту.

З метою забезпечення реформи збройних сил буде реалізовано спеціальну програму перепідготовки та перепрофілювання військовослужбовців, яка гарантує як підвищення якості та ефективності служби військових, так і соціальну адаптацію тих, хто звільнюється в запас.

Нереформовані правоохоронні органи, спецслужби й армія - загроза національній безпеці України.

Здоров'я людини та нації

Більшість людей сприймають здоров'я нації як синонім слова "медицина". А "медицина" - як синонім слова "лікування". Саме від таких стереотипів і доведеться "вилікуватися" нашому суспільству протягом реалізації Плану Розвитку Країни.

Здорова людина - це щаслива людина. Кожна людина знаходить щастя по-різному й у різному. Однак головне для формування здоров'я сучасної людини - це усвідомлення нею простих істин:

- Людина - це так само божественне створіння, як і Природа. Вона - його складова.
- Основна причина захворювань людини - у ній самій, в її неправильній поведінці або способі життя.
- Людина народжена для Радості. Звичайно, дорога до радості, як водиться, всіяна болем і стражданнями - але чи зрозуміли б ми інакше, що таке щастя.

Здорова нація - це безліч щасливих і не дуже щасливих людей, що об'єднані одним громадянством, єдиним баченням майбуття та єдиним прагненням - стати щасливими. Здорова нація - це нація, що прагне мирного й гармонійного життя з іншими націями. В основі цього прагнення лежить розуміння, що планета Земля для нас - єдиний спільний дім. Та й не дім уже навіть, а кімната - такий тісний став світ.

Культ радості, єдності з природою, духовності, поваги, розуміння, прощення - це шлях до морального здоров'я, а отже - і до фізичного. Злість, непримиренність, заздрість, агресія, брехня, невміння спілкуватися, нездатність керувати власними енергіями й емоціями - дорога до стресів, хвороб та нещасливого життя.

Хто допоможе людям розібратися в цьому і зрозуміти? Хто підкаже, як стати більш гармонійним, як не захворіти? **Це - діячі культури і мистецтва, вчителі, вихователі, викладачі, засоби масової інформації - просвітники. Релігійні діячі - як просвітники духу. І, безумовно, медицина. Медицина - як наука про здоров'я людини, а не наука про лікування захворювань.**

Починати слід від народження дитини. Одним з провідних пріоритетів щодо забезпечення здоров'я людини і нації є зміна підходу до народжуваності й пологів. **Кількість безплідних громадян, патологічних пологів і хворих від народження дітей - переконливе свідчення, зокрема, неправильного підходу до питань народжуваності й пологів.**

Безпліддя - це перш за все результат неправильного способу життя, а не хвороб. Отже, широка просвітницька діяльність, державні програми у засобах масової інформації, спеціальні уроки у школах та спецкурси у вищих навчальних закладах мають бути спрямовані на усвідомлення людьми правильного ставлення до сексу, вагітності, виношування дитини та власне пологів. Одночасно наукові дослідження та прикладна медицина в царині безпліддя та патології вагітності мають максимально заохочуватися державою.

Народження дитини - це природний процес, а не медичний фактор и не хвороба. У багатьох державах це визнано давно. В таких державах кількість патологічних пологів незрівнянно менша, ніж у тих країнах, де вагітну "лікують" впритул до народження дитини. Зміна підходу до визначення природи пологів вимагає зміни системи навчання та підготовки кадрів, посиленої підготовки акушерів, поширення практики пологів вдома, у сім'ї, гуманному ставленню до дитини та матері після пологів, зміні психологічних настанов матері та батька щодо ставлення до пологів. Усе це має радикально скоротити кількість патологічних пологів, відмови

від поголового застосування "кесерового розтину", інших оперативних втручань і наркозу. Оперативне втручання під час пологів має бути припустиме лише в екстрених випадках. Внаслідок впровадження такого підходу збільшиться кількість щасливих батьків і здорових дітей.

Дитяче здоров'я. Кількість хворих першокласників та хворих випускників шкіл коливається від 60 до 90 відсотків. Це загрозлива статистика. Більш того, переважають захворювання психосоматичного характеру, захворювання шлунково-кишкового тракту, хребта, вегето-судинної дистонії тощо. **Основна причина таких захворювань - неправильний спосіб життя й харчування, нервові стреси й навантаження, неправильна організація навчального процесу, відпочинку та фізичного навантаження дітей.**

Подолання негативних тенденцій - в об'єднанні зусиль батьків, дошкільних вихователів та шкільних вчителів, а також зусиль медиків для створення більш гуманних, природних умов життя та виховання дітей. **Акцент слід зробити на віководоцільну освіту і виховання,** поєднання фізичних та розумових навантажень, боротьбі з гіподинамією в процесі навчання, застосуванні нових методик, що сприяють гармонійному розвитку дитини.

Змінити пріоритети в медицині від лікування захворювань - до охорони здоров'я людини, від вузькоспеціалізованої медицини - до медицини інтегральної - це вимоги модернізації системи охорони здоров'я.

Свого часу в Китаї Жовтий імператор ввів правило - він платив гроші особистому лікарю тільки тоді, коли був здоровий - і не платив, коли хворів. **Світовий досвід свідчить, що профілактична медицина значно ефективніша за лікувальну.** А за наявності особистого лікаря у пацієнта - здоров'я його значно краще, якщо лікар отримує платню за постійний нагляд і профілактику, а не лише за лікування. **Ці умови оптимально досягаються в системі організації сімейної медицини.**

Завданням державного і суспільного значення стають набірники та впровадження нової системи загальної диспансеризації населення.

Диспансеризація, профілактика і рання діагностики захворювань - найефективніший спосіб боротьби як з епідеміями, так і з масовими хронічними захворюваннями громадян.

Для медицини надзвичайно важливо знати і примножувати традиції, які вказують шлях до здоров'я. Найвідоміші у світовій історії лікарі завжди розглядали людський організм як єдине ціле.

Розвиток сучасної інтегральної медицини дозволить створити критичну масу сімейних та інтерн-лікарів. Відтак питома вага сімейних лікарів "закриє" потребу й нагляді, профілактиці й наданні первинної медичної допомоги. Надання ж допомоги на більш високому науковому рівні - завдання інтерн-лікарів, чия робота за світовими стандартами оцінюється вельми дорого.

Результат цивілізованої профілактичної медицини оцінюється за показниками здоров'я населення, а не по праці, що її було затрачено на лікування пацієнтів. Надання первинної (профілактичної) допомоги порівняно із вторинною (лікувальною) має становити абсолютну більшість в обсязі наданих медичних послуг. Стационарне медичне лікування має стати лише невеликою складовою від загальної кількості наданих медичних послуг - і це стане одним з провідних показників здоров'я населення.

Для забезпечення можливостей надсучасної діагностики та проведення надскладних операцій у центрах країв та містах-мільйонниках, а згодом - в усіх соціополісах, - мають бути створені багатофункціональні медичні центри, оснащені необхідним обладнанням і підготовленим персоналом для проведення необхідних операцій, в тому числі - й запрошеними зі сторони спеціалістами.

Внаслідок модернізації мінятиметься і **роль держави** у забезпеченні здоров'я нації. Для виконання поставлених завдань потрібен не організатор, а менеджер, який здатен набагато ефективніше оцінити роботу, вивчаючи попит, пропозиції, а також економічні аспекти роботи. **Від державних розпоряджень - до державного забезпечення умов у царині охорони здоров'я.** Відтак держава:

- створює умови для функціонування державної (платної та безоплатної), страхової та приватної медицини;
- забезпечує право громадян на вибір лікаря;
- розмежує повноваження і компетенцію міністерства охорони здоров'я та Академії медичних наук;
- переглядає стандарти підготовки кадрів в системі медичної освіти;
- розробляє та впроваджує нові стандарти контролю за якістю охорони здоров'я та лікарської відповідальності;
- забезпечує підвищення ролі медиків в розробці нових екологічних стандартів та контролі за якістю продуктів і матеріалів, надто - продуктів харчування, питної води, будівельних матеріалів, генетично видозмінених продуктів тощо.

Отже, **пріоритетами в системі охорони здоров'я стають:**

- боротьба з безпліддям та природні пологи;
- профілактика і здоровий спосіб життя людини;
- рання діагностика та лікування.

Середовище існування

Що таке є наше середовище існування? Найперше - планета Земля і те, що ми на ній робимо. Далі - наша країна, потім - місто або село, будинок чи квартира, а ще - школи, інститути, лікарні, транспорт -усе, що нас оточує. Природа віддавна довела, що боротьба з нею - безглузда й аморальна.

Наше головне завдання - змінити концепцію створення середовища існування людини - від боротьби з природою до гармонії з нею.

Збереження природи, здоров'я людини, а також енергозбереження - три основних постулати новітнього підходу до середовища існування людини.

Ми більше не завертатимемо назад ріки, не вирубатимемо ліси й не випробуватимемо отруту на плодючих землях. Ми не будемо поселяти людей в комуналки, змушувати їх годину чекати під дверима туалету, ми не втрачатимемо 75% тепла у трубах, обігриваючи землю замість квартир.

Гарне, "правильне" місто - це місце, де живуть не тільки люди, але й птахи, дерева, квіти. Тут промислові підприємства рознесені з житловими районами й відділені зеленим поясом дерев, тут кафе і ресторанчики, місця та зони відпочинку для різних вікових груп, спортивні споруди, Культурні центри, галерейки й творчі майстерні, пішохідні зони, а реклама неагресивна й доречна. В містах України мешкає понад дві третини населення. Ми - урбаністична країна, проте наша свідомість надзвичайно природна. Тому **створення в містах максимально природного середовища сприяє гармонізації нашого середовища мешкання із нашим внутрішнім світом.**

Розроблення та затвердження планів розвитку та архітектурної забудови населених пунктів - сіл, селищ, міст, краю - повинні стати спільною справою фахівців та громадянського суспільства, територіальної громади. **Саме люди повинні в**

кінцевому підсумку вирішувати, як саме має розвиватися їх середовище мешкання. Щільність та висотність забудови, розміщення промислових об'єктів, об'єктів інфраструктури та реклами - це питання, які безпосередньо стосуються кожного небайдужого мешканця. Законодавчо буде закріплено обов'язкову процедуру публічних обговорень (віче), захисту проектів, конкурсів, референдумів щодо визначення концепції та основних параметрів розвитку середовища мешкання у містах.

У **сільській місцевості**, де населення територіальної громади добре знайоме між собою, достатньо процедури суспільного обговорення (віче) та прийняття рішень органами місцевого самоврядування.

Для того, щоб створення насправді співвідносилось з потребами живої людини, а не бюрократичної системи, **будечітко розмежовано функції, роль та персону замовників, користувачів, виконавців, контролерів та експертів.**

Загальна типологія, стиль забудови населених пунктів мають відповідати як сучасній спеціалізації краю, так і культурному кодові, корінню населення певної місцевості. Виходячи з цих міркувань, кандидатура головного архітектора міста має бути представлена суспільству і як особистість, і як фахівець, а запропонована ним програма дій - опублікована й винесена на широке обговорення. **Основне завдання головних архітекторів - не уніфікувати та стандартизувати обличчя населеного пункту, а додати йому колориту та своєрідності.** При цьому, основною вимогою до діяльності архітекторів з точки зору естетики, стає творення вигляду жилої місцевості як гармонійної частини природи. **Найсучасніші форми та матеріали мають бути дружелюбними, а не ворожими природі і людині.**

Щоб виконати завдання щодо створення в Україні розвинутого громадянського суспільства важливого значення набуває створення комунікаційних площадок та просторів. Це громадські будівлі, культурні центри, будинки молоді, клуби, кафе, кінотеатри та театри, дискотеки та спортивні споруди. Це і відкриті площадки - сквери, парки, площі, стадіони, пішохідні зони тощо. **Їхній дизайн повинен радикально відрізнятись від дизайну тоталітарної держави.** Створення інфраструктури мешкання вільної людини як активного члена громадянського суспільства - одне з найважливіших будівничих завдань. Людина вже готова вийти із замкненого кола "робота-дім". Наше завдання - дати відповідь "куди вийти".

Перехід від тоталітарного підходу до середовища мешкання та архітектури - до естетики комфортних та затишних, гармонійних для людини середовищ. Людське спілкування та життя в радості, а не в боротьбі - ось провідний смисловий зміст нового підходу до середовища мешкання людини в публічному просторі.

Поряд із вирішенням завдань формування публічного середовища мешкання людини найважливішим є **реформування приватного середовища мешкання - житла людини.**

Якість житла більшості населення країни незадовільне. Та ще більш незадовільний стан комунальних мереж та системи комунального обслуговування громадян. Це - основні завдання для вирішення у житлово-комунальній сфері.

Перш за все буде визначений ефективний власник житла та комунального господарства, а також ефективний менеджер комунального обслуговування громадян.

Нова система відносин має враховувати і гармонізувати інтереси різних прошарків - від власників окремих комфортабельних будинків - до найбільш вразливих громадян; від тих хто мешкає у старому житловому фонді - до тих, хто купує нове житло. Як і все решта у суспільстві, де все трансформується, житлова сфера України містить у собі чимало рудиментів минулого й чимало проривів у майбутнє. Треба створити систему відносин, яка би впорядкувала відносини та надала їм могутній імпульс до

подальшого розвитку.

Буде розв'язано триєдину задачу:

- привести у відповідність до вимог сучасної людини наявний "старий" житловий фонд, а також вирішити проблему відселення громадян із непридатного для проживання житла;
- радикально змінити та ввести нові правила і норми для будівництва нового житла;
- вирішити проблему соціального житла для бідних.

Базовими відносинами власності будуть:

- **у старому житловому фонді** - мішана власність громадян, держави, корпорацій, муніципалітету. Основний механізм реалізації прав та обов'язків - товариство співспільників житла;
- **у житлі, що будується** - кондомініуми, де квартири є приватною власністю конкретної сім'ї або громадянина, а місця спільного користування - спільною дольовою власністю усіх мешканців;
- **в соціальному житлі** - муніципальна, відомча або державна власність.

Конкуренція в обслуговуванні житла, відмова від монополії ЖЕК - необхідна складова реформи житлового господарства.

Лише поява ефективних власників та вироблення нової державної стратегії у сфері ЖКГ дозволять сконцентрувати зусилля на модернізації, капітальному ремонті та оновленні житлового фонду та комунальної інфраструктури.

Головним завданням у реформі комунального господарства є глибока модернізація систем забезпечення помешкань водою, теплом та електроенергією. А найперше - поступова відмова від успадкованої від величезної імперії СРСР системи централізованого постачання. Україна не має надлишкових власних енергетичних запасів, тож і ми надалі не маємо права обігрівати не будинки, а землю та каналізаційні люки, на яких сплять бездомні тварини. Втрати при транспортуванні тепла, води, електроенергії сягають 75%. Саме ці втрати, а не реальні послуги ми оплачуємо.

Поетапно мають бути введені нормативи будівництва нового житла за принципом автономного забезпечення - це розв'яже і проблему якості питної води, опалення, електропостачання, а також суттєво зменшить енергозатратність української економіки в цілому. Це дозволить оптимізувати також нормативи і тарифи на комунальні послуги.

Поетапно буде переглянуто всі стандарти якості житла - від якості будівництва, тепло- та звукоізоляції, комунального постачання, якості води, забезпечення засобами зв'язку та порядку вивезення сміття - до стандартів висотності та щільності забудови, вимог до інфраструктури, площі зелених насаджень та чистоти повітря у зонах проживання.

Якісне житло людини - це похідна від системи відносин у суспільстві й одночасно - елемент потужного впливу на суспільні процеси. В світлі завдань, що стоять перед українським суспільством, ціль реформи житлово-комунальної сфери виглядає так: **Наше житло - комфортне й гідне для життя людини в гармонії з природою. Комунальні послуги - якісні та конкурентні. Долю наших будинків ми визначаємо самі.**

Сучасна людина - людина рухлива. Сучасна економіка - економіка глобальна. **Створення сучасної системи транспортування людей, вантажів, інформації - одне з найважливіших завдань сучасного українського суспільства і держави.** Розвиток усіх видів внутрішнього транспорту, інтенсивне введення в експлуатацію міжнародних транспортних коридорів, модернізація всіх

видів міжнародних портів, розвиток усіх видів зв'язку та поширення глобальної інформаційної мережі по всій Україні - найважливіший інструмент Плану Розвитку Країни.

Рухливість та швидкість пересування людини та інформації - основа конкурентоздатності сучасної людини, а отже - країни.

Підбиваючи підсумок, можна сказати: наше середовище проживання - планета Земля. А наше завдання - усвідомити свою відповідальність за Життя на цій прекрасній планеті.

Післямова

Людський світ, який сьогодні побудований на задоволенні наших потреб (для цього все можливо купити) - тупцює на місці в багні все нових і нових бажань.

Серед тих, хто вирішив свої основні потреби, зростають інші негаразди - стреси, депресії, невпевненість у собі. Висновок наступний: поки ми не звільнимся від прихованого нехтування своїми істинними можливостями (Дух +Духовність), ми не зможемо вирішити ні зовнішні проблеми - насилля та війна, та к і серединно виникаючі в нас психічні та емоційні страждання. Тому то і ніякий "ізм" - капіталізм, соціалізм, комунізм і наша преславута демократія - незважаючи на безліч світлих ідей, так і не змогли випрацювати універсальну систему цінностей, на яку так розраховувало і чекає людство (всі, і індуси, і американці, і росіяни, і ми - українці, і ізраїльтяни, і африканці, і золотий мільярд, **не залежить** від раси, релігії та традицій). Очевидно, що революція повинна проходити тоді, коли в ній є невідкладна потреба. Але не політична, економічна, технічна чи соціальна революція. ХХ століття було лабораторним плацдармом для цих всіх революцій і люди вже розуміють, пробачивши один одному за страхи і рани воєн, що винятково зовнішній підхід не дасть очікуваного людьми результату. Таким чином у цій роботі описано шлях до духовної революції, що скоріше для нас є духовною еволюцією, що сталася природним шляхом. От в такому напрямку ми і Вас запрошуємо - до власної, особистої духовної еволюції. Багато таких людей - це і є Віче. І це прекрасно.

Єдиною межею наших завтрашніх звершень стануть наші сьогоднішні сумніви.

Франклін Рузвельт

Настав час об'єднувати зусилля нових людей, які досягли певного етапу зрілості і готові брати участь у формуванні в Україні і в усьому світі нової філософії, правил та стилю розвитку. Цей час настав об'єктивно.

Україна дочекалася того часу, коли наша мати-земля народила і виплекала ті нові еліти, які здатні і готові взяти на себе відповідальність за розробку та реалізацію Плану Розвитку Країни.

Ми, "Віче України", приймаємо на себе цю величезну відповідальність, ми готові заради цього пожертвувати своїм особистим комфортом, спокоєм, грошима та нервами. Ми розуміємо, що буде важко. Та ми вже не можемо по-іншому. В цьому для нас - сенс життя і служіння.

Якщо Бог із нами, то навколо Плану Розвитку Країни зберуться разом усі, хто

- відгукується на потреби людства,
- вірний Україні,
- здатен любити й випромінювати любов,

- мислить у термінах сили та волі,
- здатен життєво планувати,
- послідовний у своїй діяльності.

Ми готові діяти і запрошуємо всіх, у кого є совість і честь. Дорогу подолає той, хто йде.

Приєднуйтеся!

Книжка "План Розвитку Країни" видана під редакцією Інни Богословської, Ігоря Дідковського , Олександра Чалого.